

แผนพัฒนา
เทศบาลตำบลนาสาร

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔)

338.984.3
(593-3(ส.๓))
:711.27
ว.๓๔

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร

ใน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔)

เสนอต่อ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

005315

338-984-3 (593-3๗๓) : 711.27

๑๐๕

คำนำ

รายงานฉบับนี้ เป็นแผนแนะแนวการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร ซึ่งจัดทำขึ้นเป็น ส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เสนอต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เนื่องจาก ระยะเวลาและงบประมาณอันจำกัด ประกอบกับชุมชนเมืองในจังหวัด สุราษฎร์ธานีมีถึง ๑๔ แห่ง ดังนั้น การศึกษาและจัดทำแผนฉบับนี้จึงไม่สามารถสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดได้ ผลการศึกษาจึงเป็นเพียงแผนแนะแนวที่ เสนอครอบคลุมทุก ๆ ประเด็นอย่างกว้าง ๆ อย่างไรก็ตาม คณะทำงานเชื่อว่าสิ่งที่ได้เสนอไว้ ในรายงานฉบับนี้ได้พิจารณาอย่างรอบคอบในทุกประเด็น และการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณาแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองในระยะยาว (ด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสำนักผังเมืองในการจัดทำผังเมืองของสุขาภิบาลในโอกาสต่อไป และ จะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นในการนำไปประกอบการวางแผนประจำปีอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมาย ที่แน่นอนในระยะยาว และสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

เนื้อหาของรายงานฉบับนี้ประกอบด้วย ขอบเขตและความเป็นมาของโครงการ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน, บทบาทของชุมชน, และแนวทางการพัฒนา

อนึ่ง แผนพัฒนาฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นในปี ๒๕๒๗ และมีการแก้ไขอีกครั้งในปี ๒๕๓๐ โดยปรับปรุงแก้ไขข้อมูลบางประการเพียงเล็กน้อย ดังนั้น ข้อมูลหลาย ๆ ส่วน แม้ว่าค่อนข้าง เก่า แต่จากการทบทวนสภาพ, ตรวจสอบแนวโน้ม, และลักษณะของแนวทางการพัฒนาที่เสนอ ไว้แล้ว วท.เชื่อว่า แผนฉบับนี้จะยังคงเป็นกรอบและแนวทางพัฒนาที่ใช้ได้ผล เช่น เดิม

ในท้ายที่สุดนี้ คณะผู้ทำงานต้องขอขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ที่ได้ให้ข้อมูล ความคิด เห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ต่อคณะทำงาน นอกจากนี้ คณะทำงานยังต้องขอขอบคุณต่อ กรมแผนที่ทหาร, สำนักงานสถิติ- แห่งชาติ และหน่วยงานในส่วนกลางต่าง ๆ ที่ได้ช่วยเหลือด้านรูปถ่ายทางอากาศ แผนที่ ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ และคณะทำงานต้องขอขอบพระคุณอย่างลึกซึ้งต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะท่านผู้ว่าราชการจังหวัด นายนิพนธ์ บุญญภัทรโร ที่ได้ให้ความไว้วางใจต่อคณะทำงาน ของ วท. ได้มีโอกาสศึกษาและวางแผนรายงานฉบับนี้

สารบัญเรื่อง

	หน้า
คำนำ	๐-๑
สารบัญเรื่อง	๐-๒
สารบัญตาราง	๐-๕
สารบัญรูป	๐-๖
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวางแผน	๑-๒
๑.๓ ขอบเขตการวางแผน	๑-๒
๑.๔ วิธีการศึกษาและวางแผน	๑-๓
บทที่ ๒ สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลนาสาร	
๒.๑ ลักษณะทางกายภาพ	๒-๑
๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด	๒-๑
๒.๑.๒ สภาพภูมิประเทศ	๒-๑
๒.๑.๓ การใช้ที่ดิน	๒-๑
๒.๒ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๒-๑๔
๒.๒.๑ ประชากร	๒-๑๕
๒.๒.๒ สภาพเศรษฐกิจ	๒-๑๗
๒.๓ การบริหารและการคลังท้องถิ่น	๒-๑๙
๒.๓.๑ การบริหารและการปกครอง	๒-๑๙
๒.๓.๒ สถานะการคลัง เทศบาลตำบลนาสาร	๒-๒๒

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
๒.๔ โครงสร้างพื้นฐานและการบริการ	๒-๒๗
๒.๔.๑ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	๒-๒๗
๒.๔.๒ การบริการทางสังคม	๒-๔๑
๒.๕ บทบาทและแนวโน้มการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร	๒-๔๕
บทที่ ๓ แนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร	
๓.๑ สภาพของชุมชนและปัญหาของ เทศบาลตำบลนาสาร	๓-๒
๓.๑.๑ สภาพชุมชน	๓-๒
๓.๑.๒ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา เทศบาลตำบลนาสาร	๓-๒
(๑) ด้านประชากร	๓-๒
(๒) การใช้ที่ดิน	๓-๓
(๓) ด้านบริการสาธารณะ	๓-๓
(๔) ด้านการบริหารและการคลัง	๓-๓
๓.๒ กรอบการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร	๓-๔
๓.๓ แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินเทศบาลตำบลนาสาร	๓-๔
๓.๓.๑ นโยบายการพัฒนาการใช้ที่ดิน	๓-๔
๓.๓.๒ ผังแนะแนวการใช้ที่ดิน	๓-๔
(๑) แนวความคิดของผัง	๓-๔
(๒) ประเภทการใช้ที่ดิน	๓-๑๑
(๓) รูปแบบการใช้ที่ดิน	๓-๑๑
๓.๔ แผนการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง	๓-๑๒
๓.๔.๑ การพัฒนาระบบถนน	๓-๑๒
๓.๔.๒ สถานีรถโดยสารและขนส่ง	๓-๑๔

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
๓.๕ แผนการพัฒนาสาธารณสุขภาค	๓-๑๔
๓.๕.๑ การประปา	๓-๑๔
๓.๕.๒ การระบายน้ำ	๓-๑๔
๓.๕.๓ การกำจัดขยะมูลฝอย	๓-๒๐
๓.๖ แผนการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ	๓-๒๐
๓.๖.๑ การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม	๓-๒๐
๓.๖.๒ การพัฒนาสวนสาธารณะ	๓-๒๓
๓.๖.๓ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	๓-๒๓

สารบัญตาราง

		หน้า
บทที่ ๒	สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลนาสาร	
	ตารางที่ ๒.๑ ข้อมูลประชากรเทศบาลตำบลนาสาร ระหว่างปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔	๒-๑๖
"	๒.๒ จำนวนประชากรและการประมาณการในอนาคต ของอำเภอบ้านนาสารและเทศบาลตำบลนาสาร	๒-๑๘
"	๒.๓ จำนวนร้านค้าและอุตสาหกรรมในเขตเทศบาล ตำบลนาสาร ปี ๒๕๒๗	๒-๒๐
"	๒.๔ สถานะการคลังเทศบาลตำบลนาสาร ๒๕๒๒-๒๕๒๖	๒-๒๔

สารบัญรูป

	หน้า
บทที่ ๑	บทนำ
รูปที่ ๑.๑	วิธีการและขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์ระบบชุมชน ๑-๔
บทที่ ๒	สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลนาสาร
รูปที่ ๒.๑	ที่ตั้งเทศบาลตำบลนาสาร อำเภอบ้านนาสาร ๒-๒
" ๒.๒	เขตเทศบาลตำบลนาสารและที่ตั้งสถานที่สำคัญ ๒-๓
" ๒.๓	การใช้ที่ดินปัจจุบัน เทศบาลตำบลนาสาร ๒-๗
" ๒.๔	การใช้ที่ดินปัจจุบันศูนย์กลางชุมชนเทศบาลตำบลนาสาร (พ.ศ.๒๕๒๗) ๒-๔
" ๒.๕	ที่ว่ากล่าวอำเภอบ้านนาสารและย่านการค้าหน้าที่ว่า การอำเภอบ้านนาสาร ๒-๑๑
" ๒.๖	เทศบาลตำบลนาสาร ๒-๑๑
" ๒.๗	ตลาดสดเทศบาลตำบลนาสาร ๒-๑๒
" ๒.๘	สภาพทั่วไปของร้านค้าอุปโภคบริโภคในเทศบาล ตำบลนาสาร ๒-๑๒
" ๒.๙	การซื้อขายผลผลิตการเกษตรในเขตเทศบาลตำบลนาสาร ๒-๑๒
" ๒.๑๐	บริเวณสนามหน้าเทศบาล เป็นที่จอดรถบรรทุก ๒-๑๓
" ๒.๑๑	สภาพพื้นที่เกษตรกรรมและป่าเขาในเขตเทศบาล ตำบลนาสาร ๒-๑๔
" ๒.๑๒	สภาพเหมืองแร่บริเวณใกล้สถานีรถไฟห้วยมุด ๒-๑๔
" ๒.๑๓	แสดงการบริหารราชการของพื้นที่ศึกษา ๒-๒๑
" ๒.๑๔	ระบบการจ่ายน้ำประปา เทศบาลตำบลนาสาร ๒-๒๔
" ๒.๑๕	ระบบถนนในปัจจุบัน เทศบาลตำบลนาสาร ๒-๓๓
" ๒.๑๖	ถนนนาสาร-บ้านดอน (ทางหลวง ๔๐๐๔) ๒-๓๔
" ๒.๑๗	ถนนลาดยางภายในชุมชน ๒-๓๕
" ๒.๑๘	ถนนลาดยางภายในชุมชน ๒-๓๕

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ ๒.๑๙ ถนนดินภายในชุมชน	๒-๓๕
" ๒.๒๐ ถนนดินสถานีรถไฟหัวมุม	๒-๓๖
" ๒.๒๑ ระบบการระบายน้ำปัจจุบัน เทศบาลตำบลนาสาร	๒-๓๗
" ๒.๒๒ คลองท่าฉาง	๒-๓๘
" ๒.๒๓ ท่อระบายน้ำลงคลองท่าฉาง	๒-๓๘
" ๒.๒๔ ถังรองรับขยะและทางระบายน้ำถนนนาสารใน	๒-๔๐
" ๒.๒๕ บริเวณหุบเขา ถ้ำ ลานโล่ง และร้านอาหาร	๒-๔๓
" ๒.๒๖ บริเวณสวนหย่อม ทางเข้าเขาไตรคีรี	๒-๔๓
" ๒.๒๗ พระพุทธรูปในถ้ำด้านหน้า	๒-๔๔
" ๒.๒๘ อาสน์ทวด เสือด้านหลังเขา	๒-๔๔
บทที่ ๓ แนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร	
รูปที่ ๓.๑ แผนการใช้ที่ดินเทศบาลตำบลนาสาร ปี ๒๕๔๔	๓-๗
" ๓.๒ แผนการใช้ที่ดินบริเวณศูนย์กลางชุมชนเทศบาล ตำบลนาสาร ปี ๒๕๔๔	๓-๔
" ๓.๓ แผนการพัฒนาระบบถนนเทศบาลตำบลนาสาร	๓-๑๔
" ๓.๔ แผนพัฒนาระบบถนนในศูนย์กลางชุมชนเทศบาล ตำบลนาสาร	๓-๑๗
" ๓.๕ แผนพัฒนาระบบระบายน้ำเทศบาลตำบลนาสาร	๓-๒๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เป็นผู้ดำเนินงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นั้น คณะดำเนินงานได้ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนในลักษณะแบบผสมผสาน ทุกสาขา เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

การพัฒนาาระบบชุมชนเป็นการพัฒนาด้านหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะชุมชนเป็นจุดรวมของประชากร และกิจกรรมในอาณาบริเวณหนึ่ง ๆ นอกจากนี้ ชุมชนยังมีสภาพเป็นศูนย์กลางในกิจกรรมต่าง ๆ ของพื้นที่โดยรอบ โดยขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนเป็นสำคัญ เช่น เป็นศูนย์กลางทางสังคม, ทางเศรษฐกิจ, การปกครอง, ด้านศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น

การรวมตัวของประชากรหรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีวิวัฒนาการในลักษณะที่รวมตัวกันเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น (Urban Agglomeration) และมีระดับความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นเป็นลำดับ กล่าวคือ จากการรวมตัวกันหลาย ๆ หลังคาเรือน กระจุกตัวเป็นชุมชนหมู่บ้าน จากชุมชนหมู่บ้าน รวมตัวกันมีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นตำบล โดยมีชุมชนที่หนาแน่นเป็นชุมชนศูนย์กลางตำบล ซึ่งอาจเป็นชุมชนชนบทกึ่งเมือง หรือชุมชนเมืองกึ่งชนบท ชุมชนนี้มักจะเป็นศูนย์กลางของอำเภอด้วย ชุมชนในระดับสูงขึ้นไป ได้แก่ ชุมชนเมือง นคร และมหานคร ตามลำดับ

การบริหารและการปกครองส่วนท้องถิ่นได้เริ่มนับชุมชนชนบทกึ่งเมือง หรือชุมชนเมือง กึ่งชนบทเป็นชุมชนขนาดเล็กสุดที่มีการปกครองส่วนท้องถิ่น ชื่อว่า สุขาภิบาล จากสุขาภิบาลจะขยายตัวเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งเป็นชุมชนศูนย์กลางของอำเภอ หรือหลายอำเภอ เทศบาลเมืองเป็นชุมชนศูนย์กลางของจังหวัด หรืออนุภาคของจังหวัด จนถึงเทศบาลนคร เป็นชุมชนศูนย์กลางของภาคหรืออนุภาค ชุมชนศูนย์กลางระดับต่าง ๆ เหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้น และมีขนาดมากขึ้น ตามสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอกของชุมชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาระบบชุมชนนี้ คณะผู้ดำเนินงานจึงได้พิจารณาจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในส่วนที่เป็นสุขาภิบาลและเทศบาล ทั้งนี้ เพราะเป็นชุมชนที่มีระดับความเป็นศูนย์กลางสูงกว่าชุมชน

ระดับอื่น และยังเป็นชุมชนที่มีรูปแบบการบริหารและการปกครองชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาความเป็นเมืองมากที่สุด และเป็นชุมชนที่มีระบบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดีพอสมควร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวางแผน

เพื่อจัดทำกรอบและแนวทางในการพัฒนาสุขภาพให้ท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณาวางแผนการพัฒนาสุขภาพประจำปี โดยมีทิศทางที่เหมาะสม เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ตามทิศทางและบทบาทที่จะเข้าอำนวยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดโดยรวม

๑.๓ ขอบเขตของการวางแผน

เนื่องจาก ระยะเวลาการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเพียง ๑๒ เดือน ซึ่งในส่วนของการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนศูนย์กลางนี้ ต้องครอบคลุมชุมชนถึง ๑๔ แห่ง คือ เทศบาล ๓ แห่ง และสุขภาพ ๑๔ แห่ง ดังนั้น ในระยะเวลาอันจำกัดนี้ คณะดำเนินงานจึงไม่สามารถที่จะพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนอย่างละเอียดได้ ขอบเขตของการวางแผน จึงเป็นการจัดทำกรอบของการพัฒนา โดยพิจารณาด้านการขยายตัวของชุมชน และความเชื่อมโยงกับการพัฒนาของจังหวัดโดยรวม ขอบเขตของการวางแผนจึงประกอบด้วย

(๑) การพิจารณาระดับความเป็นศูนย์กลางของชุมชน และความเชื่อมโยงกับชุมชนอื่น ๆ ตลอดจนบทบาทของชุมชนในปัจจุบันและอนาคต

(๒) ศึกษาสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินและบริการพื้นฐานในปัจจุบัน และศึกษาแนวโน้มและทิศทางของการขยายตัวในอนาคต

(๓) เสนอกรอบและแนวทางในการพัฒนาด้าน

- การใช้ที่ดิน
- โครงสร้างพื้นฐานและบริการ
- เศรษฐกิจและสังคม
- องค์กรและการคลัง

๑.๔ วิธีการศึกษาและวางแผน

การศึกษาได้แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ กล่าวคือ

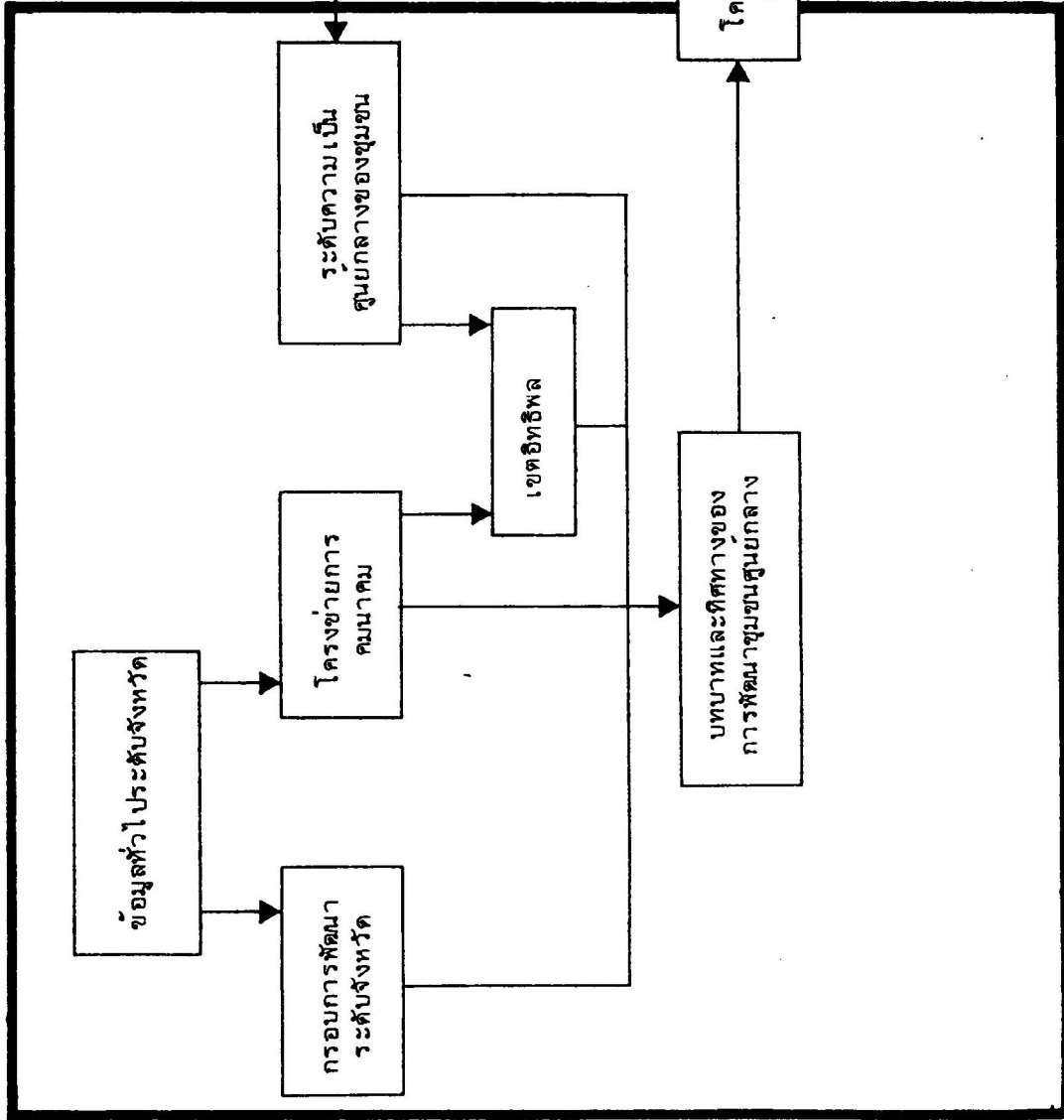
(๑) ในระดับจังหวัดให้พิจารณาระดับความเป็นศูนย์กลางของชุมชน บทบาท และเขตอิทธิพลของชุมชน ทั้งในปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในอนาคต โดยให้ประสานสอดคล้องกับการพัฒนาโดยรวมของจังหวัด

(๒) ระดับพื้นที่ได้ศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาของชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบและทิศทางการขยายตัวของชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปี แผนที่ และรูปถ่ายทางอากาศ แผนที่-ชุมชนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจภาคสนาม และการสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง

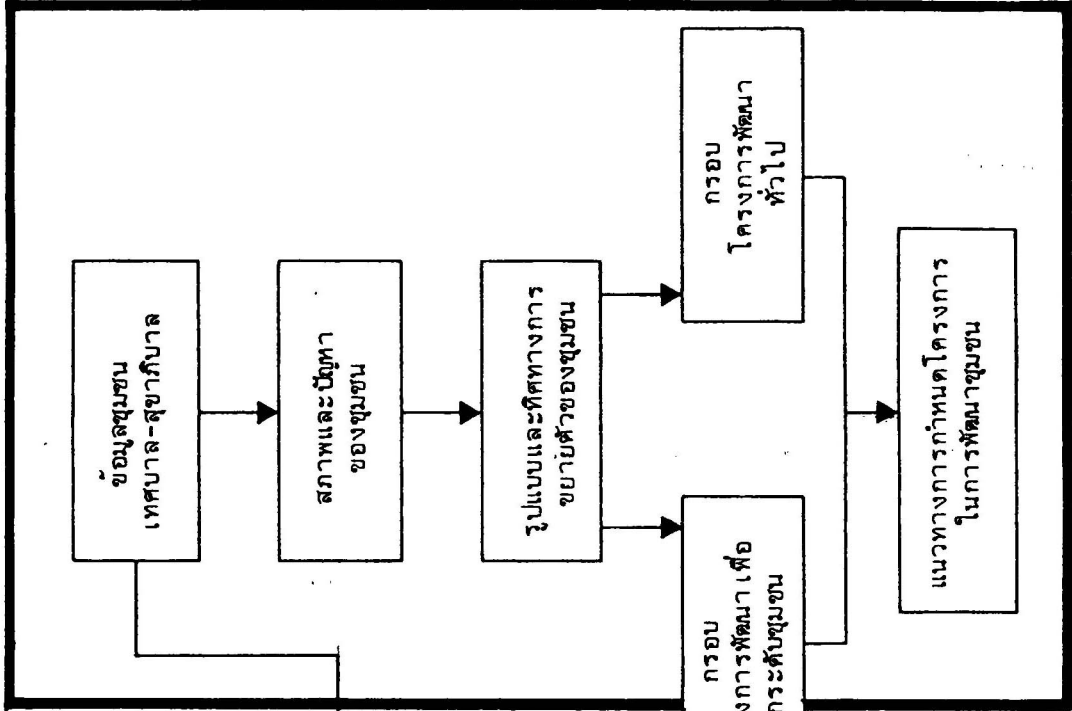
(๓) จากการศึกษาทั้ง ๒ ระดับ ได้วิเคราะห์และวางแผนเพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาสองประเภท คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับชุมชนตามบทบาทที่กำหนดจากระดับจังหวัด และการพัฒนาเพื่อความผาสุกของประชาชนตามหน้าที่ของชุมชน

ขั้นตอน วิธีการศึกษา และวางแผน แสดงไว้ดังรูปที่ ๑.๑

ระดับจังหวัด

ระดับท้องถิ่น (พื้นที่)

รูปที่ ๑.๑ วิธีการและขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์ระบบชุมชน

บทที่ ๒

สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลนาสาร

๒.๑ ลักษณะทางกายภาพ

๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด

เทศบาลตำบลนาสารเป็นเทศบาลหนึ่งในสามแห่งของเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ (และมีการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลบางส่วน ในปี ๒๔๘๔) เทศบาลตำบลนาสารตั้งอยู่บริเวณเส้นรุ้งที่ $๙^{\circ} ๘' ๑๕''$ เหนือ และเส้นแวง $๙๙^{\circ} ๒๒' ๐๖''$ ตะวันออก ห่างจากที่ว่าการจังหวัดไปทางใต้ประมาณ ๔๐ กม. (โดยทางรถยนต์) ดังแสดงในรูปที่ ๒.๑

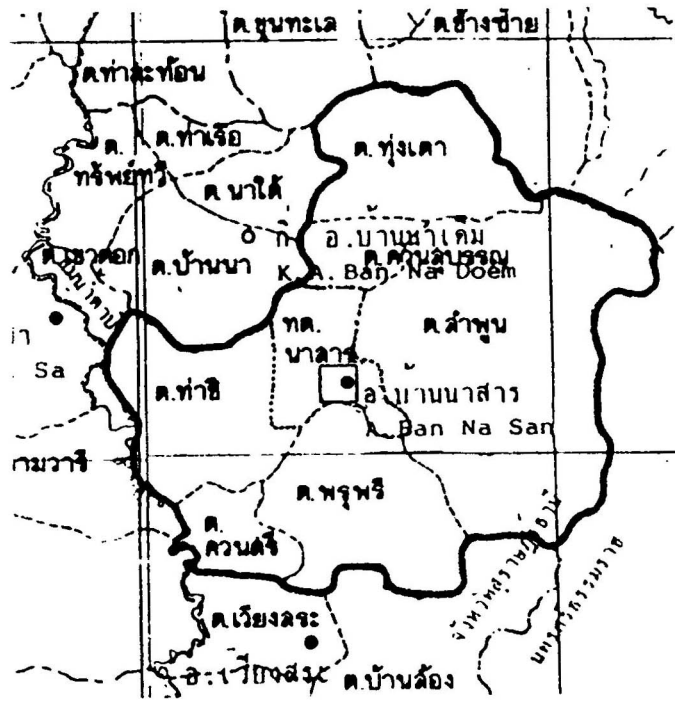
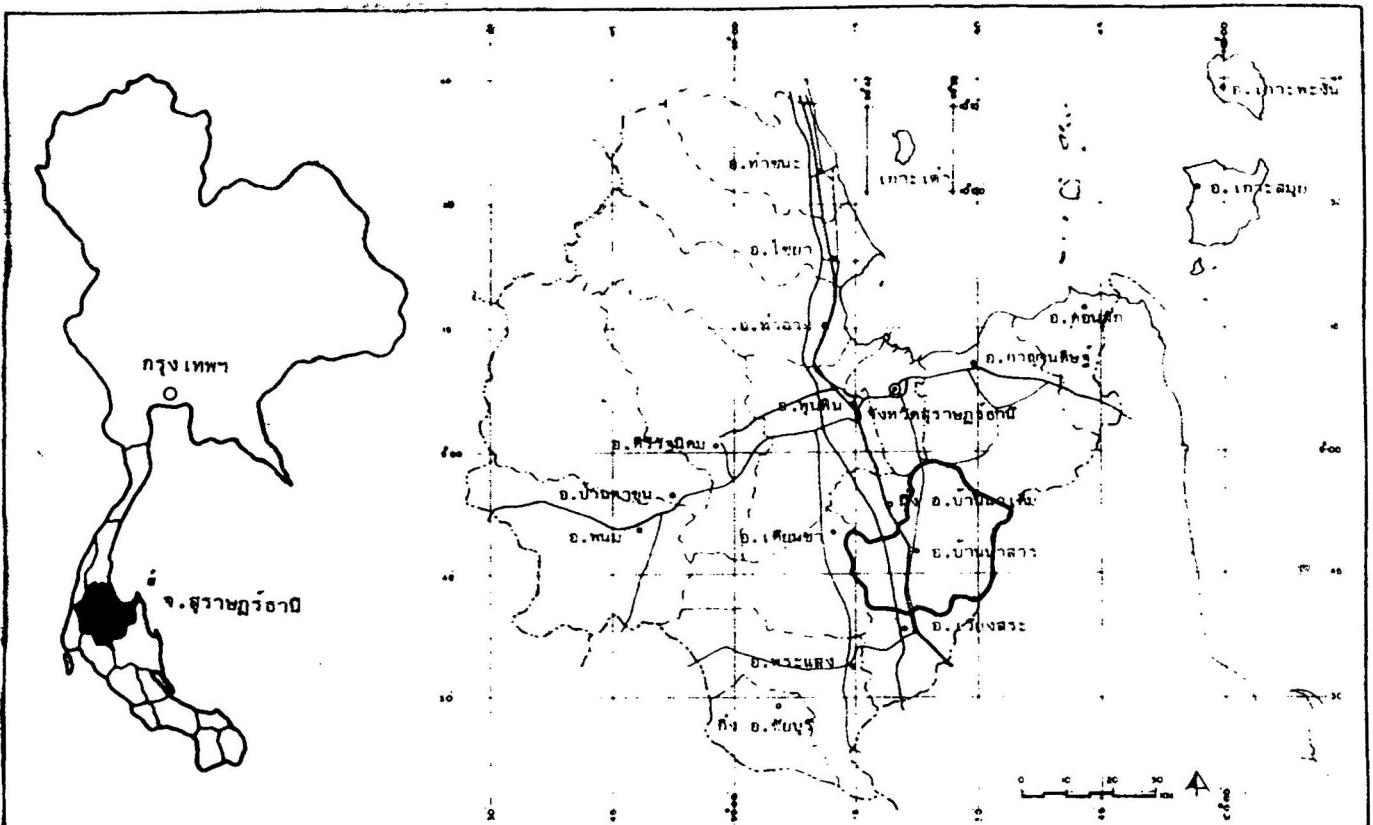
เทศบาลตำบลนาสาร มีพื้นที่ ๖๗.๑๓ ตร.กม. นับเป็นเทศบาลที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของประเทศ และใหญ่เป็นอันดับ ๒ (รองจากสุขาภิบาลเกาะสมุย) ของชุมชนเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่เทศบาลตำบลนาสารนี้คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๔ ของพื้นที่อำเภอ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลนาสาร ซึ่งมีทั้งชุมชนเมือง ชนบท และเขตเหมืองแร่ โดยมีรูปร่างและอาณาเขตแสดงในรูปที่ ๒.๒

๒.๑.๒ สภาพภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลนาสาร ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๓๕ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบทางด้านตะวันออกของเทศบาล และเป็นที่ราบสูงภูเขาเล็ก ๆ ภายในอาณาเขตหลายลูก เช่น เขาหน้าแดง เขาถ้ำหวาย เขาสามยอด เขาวัดโฉลก และเขาขุนทองหลงเขาเหล่านี้ติดต่อกับเขากายนอกเขตที่เป็นแหล่งต้นน้ำหลายสายที่ไหลผ่านเขตเทศบาลคือ คลองหาคลองฉวาง คลองนา คลองช้าง ห้วยดินดำ และห้วยคลุ้ม เป็นต้น

๒.๑.๓ การใช้ที่ดิน

พื้นที่ ๖๗.๑๓ ตร.กม. ของเทศบาลนาสาร จำแนกประเภทของการใช้ที่ดินได้เป็นเขตที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม เขตสถานที่ราชการ และสถาบันทางการศึกษา พื้นที่ไร่และสวน พื้นที่นา บริเวณเหมืองแร่ ป่าไม้ ภูเขา และพื้นที่เว้นว่าง

รูปที่ ๒.๑ ที่ตั้งเทศบาลตำบลนาสาร อำเภอบ้านนาสาร

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- ที่ตั้งอำเภอ
- ที่ตั้งเทศบาล

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

อาจารย์อัมรินทร์ นนทะพัทธการ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

- เครื่องหมาย**
- เขตเทศบาล
 - เส้นชั้นความสูง
 - แม่น้ำ-ลำคลอง
 - ถนน
 - ทางรถไฟ
- สัญลักษณ์**
- สถานที่ราชการ
 - สถานการศึกษา
 - △ ศาลา
 - ⊕ โรงพยาบาล, อนามัย
 - สาธารณูปโภค
 - ◎ สถานีรถไฟ,
 - สถานีรถประจำทาง
 - บริเวณอุตสาหกรรม
 - สถานบริการน้ำมัน
 - ⊗ โรงมหรสพ
 - ธนาคาร
 - ◆ โรงฆ่าสัตว์
 - ⊗ ตลาดสด
 - สนามกีฬา,
 - สวนสาธารณะ

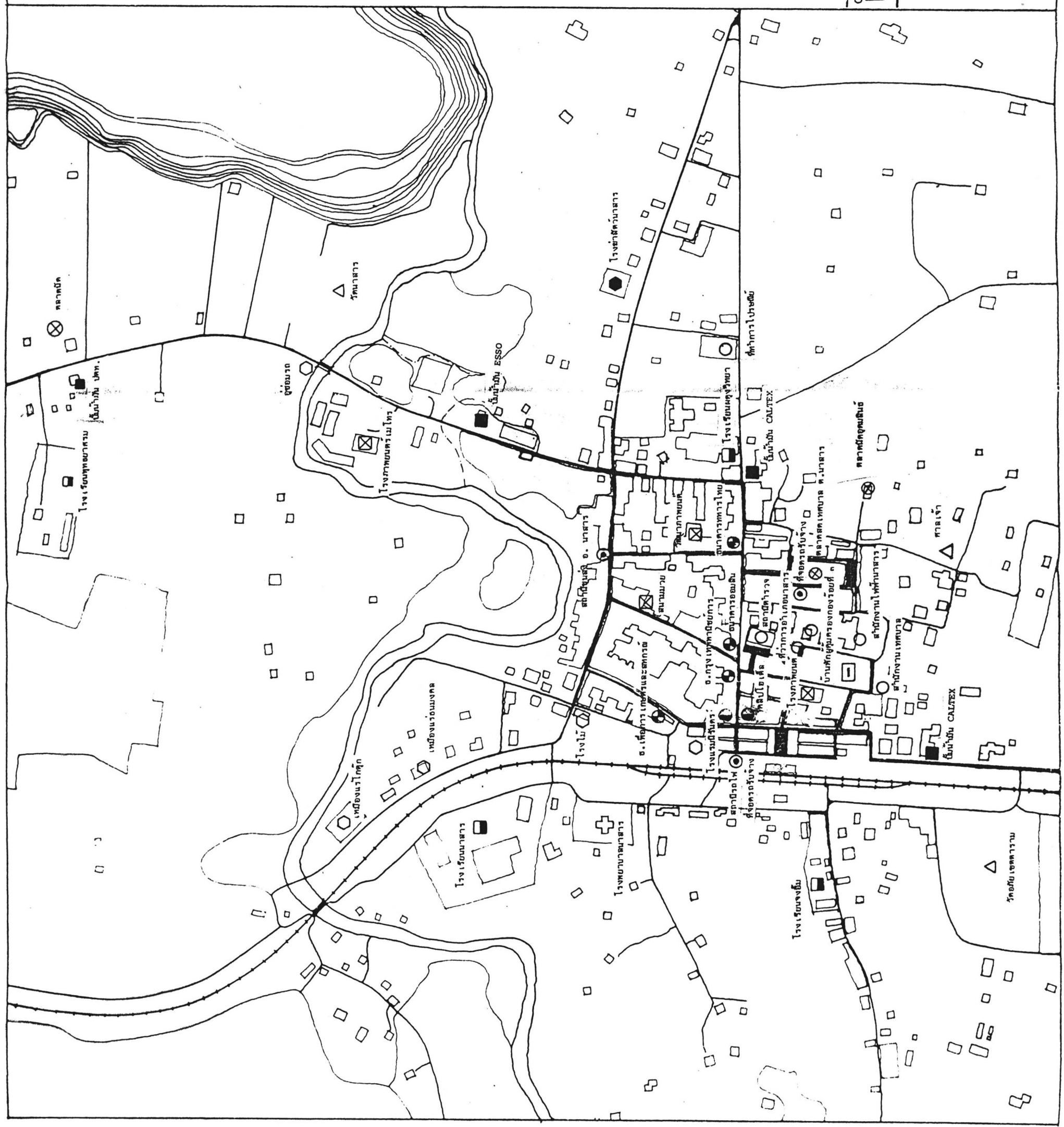
รูปที่ ๒.๒ เขตเทศบาลตำบลนาสาร

และที่ตั้งสถานที่สำคัญ

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม **สุราษฎร์ธานี**

สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี

รูปที่ ๒.๓ แสดงการใช้ที่ดินทั้งเขตเทศบาล ซึ่งมีพื้นที่สวน (ยางพารา และผลไม้) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๖ รองลงมาคือ พื้นที่ป่า และเหมืองแร่ร้อยละ ๑๕.๘๒ และ ๘.๘๗ ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่นา ที่โล่งว่าง และชุมชนศูนย์กลางร้อยละ ๔.๒๕, ๐.๕๔ และ ๐.๖๗ ของพื้นที่เทศบาลตามลำดับ

โดยมีลักษณะการกระจายการใช้ที่ดินดังนี้

- (๑) บริเวณศูนย์กลางชุมชนมีตลาดนาสารเป็นศูนย์กลางหลัก ซึ่งเป็นศูนย์รวมการค้า บริการ และการเดินทาง และมีบริเวณสถานีรถไฟห้วยมุด เป็นชุมชนรองอีกกลุ่มหนึ่ง
- (๒) พื้นที่นา อยู่บริเวณเชิงเขาหน้าแดงทางตอนเหนือของชุมชน
- (๓) พื้นที่เหมืองแร่ ส่วนใหญ่อยู่บริเวณรอบสถานีรถไฟห้วยมุด นอกจากนั้นเป็นพื้นที่เหมืองกระจายอยู่ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของชุมชน
- (๔) พื้นที่ป่าได้แก่ พื้นที่ด้านตะวันตกของเทศบาลเป็นป่าสงวนแห่งชาติ คือ ป่าบ้านนา ป่าท่าเรือ ป่าเคียนซา (ประกาศตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๑๕๓ พ.ศ. ๒๕๐๔)
- (๕) พื้นที่สวน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของเทศบาล ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งเขตเทศบาล นอกเหนือพื้นที่ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

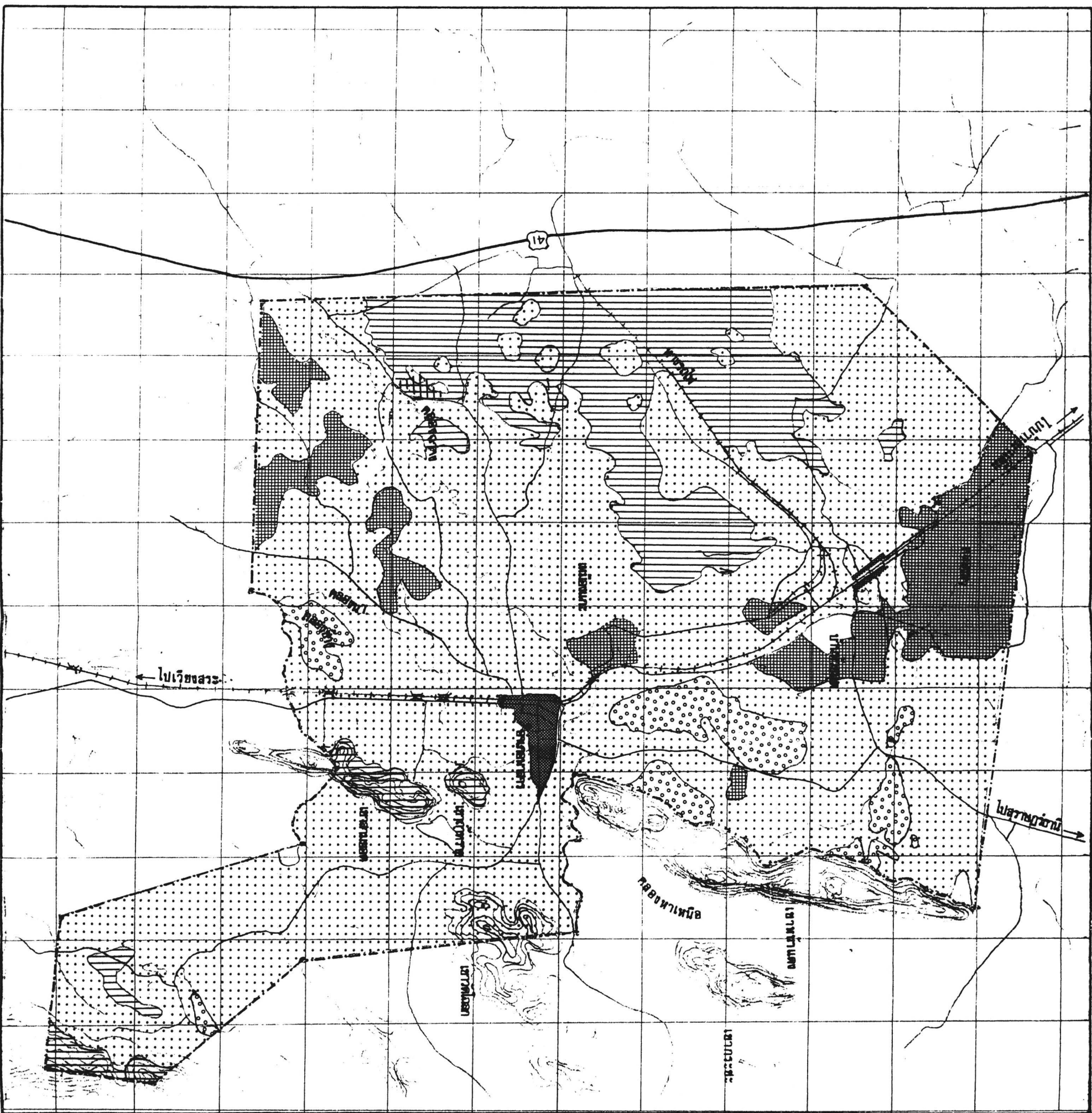
จะเห็นได้ว่า การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นเขตชนบท โดยมีพื้นที่แสดงความเป็นเมืองจริง ๆ เพียงร้อยละ ๐.๖๗ หรือประมาณ ๒๔๐ ไร่ คือบริเวณตลาดรอบที่ว่าการอำเภอนาสาร อย่างไรก็ตาม ประชากรบางส่วนได้ตั้งบ้านเรือนในพื้นที่สวน กระจุกกระจายอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาล

การใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย มีปัญหาของแหล่งเสื่อมโทรมอยู่บ้างบริเวณถนนหน้าโรงพยาบาล และถนนนาสารใน อย่างไรก็ตาม ความเสื่อมโทรมเป็นเพราะอาคารเก่าและขาดการบำรุงรักษาเป็นส่วนใหญ่

การใช้ที่ดินในเขตศูนย์กลางชุมชน แสดงไว้ในรูปที่ ๒.๔ เมื่อพิจารณาในบริเวณ ๑ ตร.กม. พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเขตสวน (เงาะ, ยางพารา) ประมาณ ๓๒๕.๖ ไร่ และที่ว่างยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๑๐๑.๒ ไร่ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ได้แก่ บริเวณศาสนสถาน, พานิชยกรรม, ที่อยู่อาศัย และเขตรถไฟ มีเนื้อที่ใกล้เคียงกันคือ ๓๔.๐, ๓๓.๕, ๓๐.๔ และ ๓๑.๕ ไร่ ตามลำดับ

รูปที่ ๒.๔ - ๒.๖ แสดงสถานที่สำคัญในเขตชุมชนศูนย์กลาง เทศบาลตำบลนาสาร

รูปที่ ๒.๗-๒.๑๒ แสดงสภาพทั่วไปของชุมชน

- เครื่องหมาย**
- เขตเทศบาล
 - เขตหมู่บ้าน
 - ถนน
 - อากาศ
 - เส้นระดับความสูง
 - ทางรถไฟ

หมายเหตุ
ขนาดเนื้อที่คำนวณจากแผนที่ (รูปที่ ๒.๓) ๑๓. ไร่จัดทำ
โดยการสำรวจ ตรวจสอบกับแผนที่ทหาร รูปถ่ายทางอากาศ
และแผนที่สถิติ (๒๕๑๔)

สัญลักษณ์	การใช้ที่ดิน	สัดส่วนการใช้ที่ดิน (ร้อยละ)
	ชุมชนศูนย์กลาง	๐.๖๗
	บ้าน - สวน	๖๗.๗๖
	นา	๔.๒๕
	เหมืองแร่	๘.๘๗
	ป่า	๑๔.๔๒
	ที่ว่าง	๐.๔๔
	ถนน	๐.๔๗
	แม่น้ำ	๐.๒๓
	ทางรถไฟ	๑.๒๕
	รวม	๑๐๐.๐๐

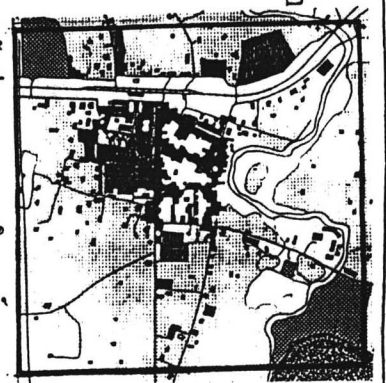
รูปที่ ๒.๓ การใช้ที่ดินปี ๒๕๒๗ เทศบาลตำบลนาสาร

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

สู่ราษฎร์ธานี

สำนักงานวิจัยและพัฒนาเมืองและชนบท
สำนักงานวิจัยและพัฒนาเมืองและชนบท

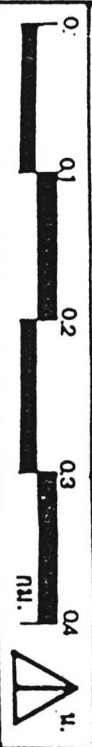

พื้นที่ ๑ คร.กม. ในศูนย์กลาง

ขนาดพื้นที่ (ไร่)

พื้นที่ปลูกสวน	๓๐.๕
ป่าเบญจพรรณ	๓๓.๕
พนาชุกรวม	๑.๗
จุดสหกรณ์	๑๓.๒
สถานีราชการ	๑๓.๒
สถานีการศึกษา	๑๗.๕
ศาสนสถาน	๓๕.๐
สาธารณูปโภค	๓๑.๕
สนามกีฬา, สวนสาธารณะ	๒.๕
ทุ่งนา	-
สวน	๑๒๕.๖
ที่ว่าง	๑๐๑.๒
เหมืองแร่	๑๕.๕
ป่า-เขา	๑๕.๕
คลอง	๑๕.๕
ขนาดพื้นที่ศึกษา ๑ คร.กม.	๖๒๕.๐

รูปที่ ๒.๕ การใช้ที่ดินปัจจุบัน ศูนย์กลางชุมชน เทศบาลตำบลเมืองเก่า (พ.ศ.๒๕๒๗)

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม **สำราญรัตน**

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สำนักงานวิจัยและพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปที่ ๒.๕ ที่ว่าการอำเภอเมือง และย่านการค้าหน้าที่ว่าการอำเภอ

รูปที่ ๒.๖ เทศบาลตำบลนาสาร

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๕๒๕

๒๒๒ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

รูปที่ ๒.๗

ตลาดสด เทศบาลตำบลนาสาร

รูปที่ ๒.๘

สภาพทั่วไปของร้านค้าอุปโภค
บริโภค ในเทศบาลตำบล
นาสาร

รูปที่ ๒.๙

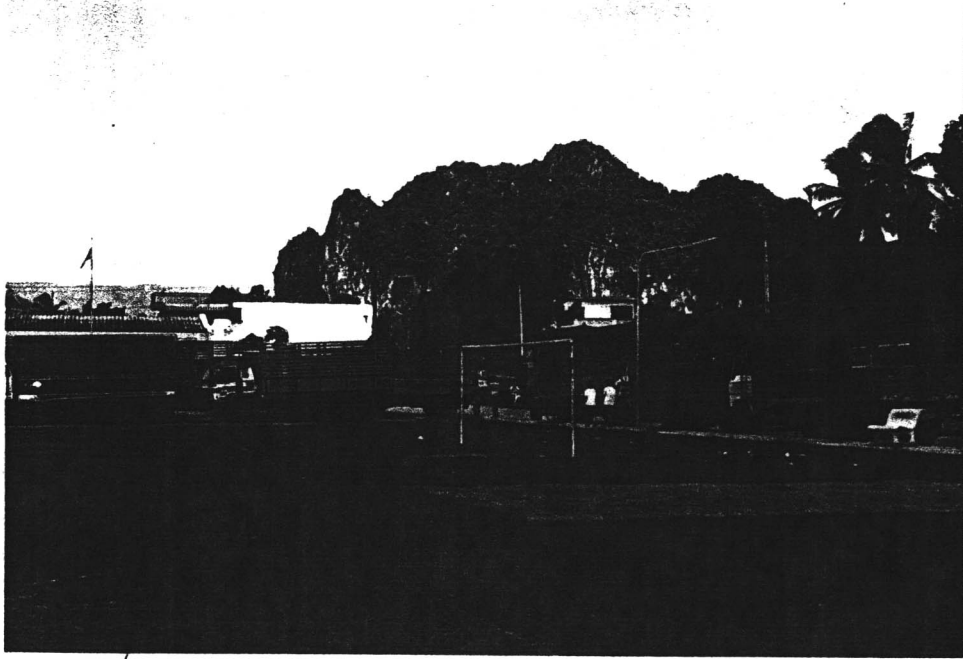
การซื้อขายผลผลิตผลการเกษตร
ในเขตเทศบาลตำบลนาสาร

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

พิมพ์ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภาคใต้ของประเทศไทย

รูปที่ ๒.๑๐ บริเวณสนามหน้าเทศบาลเป็นที่จอดรถบรรทุก

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

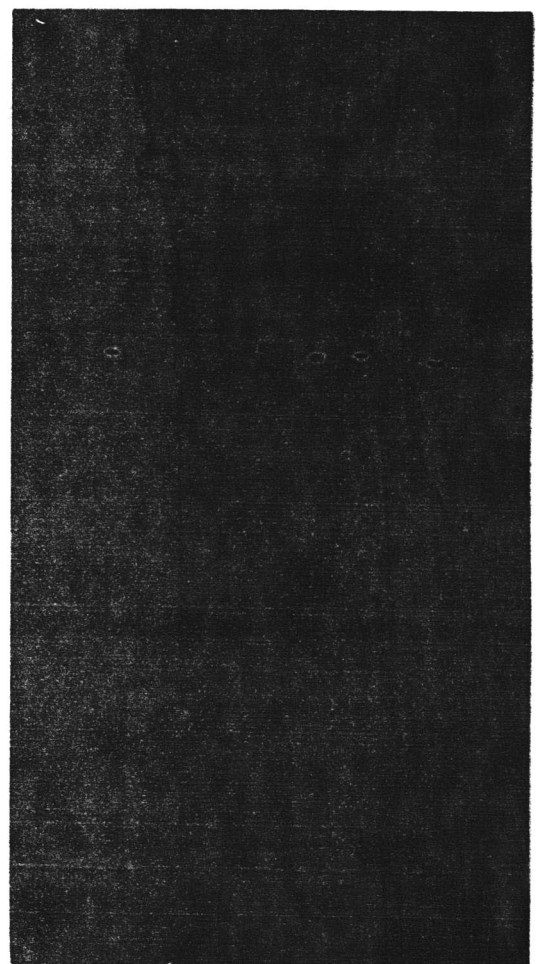
๒๕๒๕-๒๕๓๕

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร กรมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปที่ ๒.๑๑ สภาพพื้นที่เกษตรกรรม และป่าเขาในเขตเทศบาลตำบลนงสว

รูปที่ ๒.๑๒ สภาพเหมืองแร่ บริเวณใกล้สถานีรถไฟห้วยมุด

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม **สุราษฎร์ธานี**

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรและสัตวแพทย์
กรมการเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐

เมื่อพิจารณาการขยายตัวของชุมชนโดยการ เปรียบเทียบจากภาพถ่ายทางอากาศ เมื่อปี ๒๕๑๔ กับการสำรวจสภาพในปี ๒๕๒๗ แล้ว ปรากฏว่า เทศบาลตำบลนาสาร มีการขยายตัวค่อนข้างมาก การใช้ประโยชน์ที่ดินและการปลูกสร้างอาคาร (Built-up area) มีการเปลี่ยนแปลงน้อย อย่างไรก็ตาม จากการเปลี่ยนแปลงที่สามารถพิจารณาได้พบว่า ชุมชนมีการขยายตัวไปตามทางหลวง ๔๐๐๔ คือ ด้านเหนือ และด้านใต้ เลียบทางรถไฟ

๒.๒ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒.๑ ประชากร

(๑) จำนวนประชากรและความหนาแน่น

เทศบาลตำบลนาสาร มีประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จำนวน ๑๔,๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐๔ ของประชากรทั้งหมดของอำเภอบ้านนาสาร และคิดเป็นร้อยละ ๒.๖๔ ของประชากรทั้งจังหวัด ชุมชนเมืองของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นชาย ๔,๑๗๑ คน และหญิง ๔,๐๒๖ คน ความหนาแน่นประชากรเพียง ๒๗๑.๐๗ คนต่อ ตร.กม. หรือ ๐.๔๓ คน/ไร่ จำนวนบ้านเรือน ๓,๓๗๘ หลัง

(๒) การเปลี่ยนแปลงประชากร

จากตารางที่ ๒.๑ พบว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ ประชากรเทศบาลตำบลนาสารได้เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น ๑,๗๔๓ คน คิดเป็นอัตราเพิ่มของประชากรเฉลี่ยร้อยละ ๑.๕๖ ต่อปี มีการเพิ่มประชากรทุกปี โดยเฉพาะในปี ๒๕๒๓ มีประชากรเพิ่มถึง ๕๓๔ คน และประชากรลดลงในปี ๒๕๒๗ (เพียง ๔ คน) เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรตามธรรมชาติพบว่า จำนวนคนเกิด สูงมาก โดยเฉพาะในปี ๒๕๒๓ แต่จำนวนคนตายค่อนข้างคงที่ ซึ่งการเกิดที่สูงเกินกว่าการเพิ่มทั่วไป ชี้ให้เห็นว่ามีการอพยพออกสูงด้วย

แม้ว่าประชากรย้ายออกจำนวนมาก แต่จำนวนบ้านเรือนกลับเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความเป็นชุมชนมีการขยายตัวด้านกายภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลนาสารเป็น แหล่งรวมความเจริญด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพาณิชยกรรม และการขนส่ง

สภาพการเปลี่ยนแปลงประชากรของเทศบาลตำบลนาสาร ยังมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง เข้า-ออก อยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญต่อการพัฒนาและขยายตัวของ ชุมชนในอนาคตต่อไป

ตารางที่ ๒.๑ ข้อมูลประชากร เทศบาลตำบลนาสาร ระหว่างปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖

ประชากร	ปี พ.ศ.					
	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗
จำนวนประชากร	๑๖,๕๐๕	๑๖,๕๕๓	๑๗,๕๑๔	๑๗,๕๑๔	๑๗,๕๑๔	๑๘,๑๕๗
ชาย	๘,๓๕๑	๘,๕๗๘	๘,๖๕๑	๘,๖๕๑	๘,๖๕๑	๘,๙๗๑
หญิง	๘,๑๖๓	๘,๓๖๕	๘,๘๖๓	๘,๘๖๓	๘,๘๖๓	๙,๑๘๖
ประชากรเปลี่ยนแปลง	-	+๕๓๔ (+๓.๒๘)	+๑๕๐ (+๑.๑๒)	+๓๘๖ (+๒.๒๕)	-๕ (-๐.๐๒)	+๕๕ (+๐.๐๕)
การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ						
การเกิด (คน)	๓๘๐	๓๗๑	๔๘๑	๔๙๗	๓๖๐	๒๕๔
การตาย (คน)	๗๕	๗๕	๓๐	๖๖	๖๐	๘๕
การอพยพย้ายถิ่น (คน) (+ = เข้า, - = ออก)		-๑๕๓	-๒๒๑	๓๕	-๓๐๕	-๕๑
ความหนาแน่น	๒๕๕.๓๖	๒๕๒.๓๔	๒๕๕.๒๒	๒๖๐.๕๗	๒๖๐.๘๔	๒๗.๑๐๗
คน/ตร.กม.						
คน/ไร่	๐.๓๔	๐.๕๐	๐.๕๑	๐.๕๒	๐.๕๒	๐.๕๓
จำนวนบ้านเรือน	๒,๗๖๕	๒,๘๘๑	๒,๙๒๘	๓,๐๑๑	๓,๐๗๕	๓,๓๗๘

หมายเหตุ : ๑. เทศบาลตำบลนาสารมีพื้นที่ ๖๗.๑๓ ตร.กม.

๒. จำนวนประชากรปี ๒๕๒๗ มี ๑๖,๗๕๘ คน

จำนวนประชากรปี ๒๕๒๘ มี ๑๘,๑๑๓ คน

จำนวนประชากรปี ๒๕๒๙ มี ๑๘,๑๕๗ คน

(๓) การพยากรณ์จำนวนประชากร

การพยากรณ์ จำนวนประชากรในอนาคตของเทศบาลตำบลนาสาร และอำเภอ บ้านนาสาร โดยการศึกษาสถิติประชากรย้อนหลัง ๔ ปี (ตารางที่ ๒.๒) และใช้อัตราเพิ่มโดยเฉลี่ย เป็นหลักในการคำนวณ โดยไม่ได้พิจารณาการใช้มาตรการด้านการวางแผนครอบครัว เข้ามาเกี่ยวข้อง สำหรับผลจากการพยากรณ์นี้จะสามารถนำไปประกอบการวางแผนเทศบาล และประมาณการใช้ที่ดินในอนาคตต่อไปได้

สำหรับการขยายตัวของประชากรในอนาคต ถ้าการเปลี่ยนแปลงยังเป็นไปในลักษณะนี้ คือ อัตราการเพิ่มประชากรเป็นร้อยละ ๑.๕๖ ต่อปี แล้ว คาดว่าเมื่อสิ้นแผนพัฒนาฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๔) เทศบาลตำบลนาสารจะมีประชากรประมาณ ๑๔,๐๘๗ คน และจะเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐,๑๒๒ คน เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฉบับที่ ๖ (ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔)

๒.๒.๒ สภาพเศรษฐกิจ

(๑) อาชีพและรายได้

ประชากรเทศบาลตำบลนาสารส่วนใหญ่อาศัยทางการเกษตร ได้แก่การทำสวนผลไม้ สวนยางพารา และการทำเหมืองแร่ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ การพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมยังมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นการค้า อุปโภคบริโภคพื้นฐานของประชาชน และการซื้อขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เท่านั้น

อาชีพทางการเกษตรในด้านการทำสวน โดยเฉพาะสวนเงาะสามารถทำรายได้ให้แก่ประชากรที่ประกอบอาชีพนี้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นเงาะพันธุ์โรงเรียนที่มีคุณภาพ และมีชื่อเสียงมากที่สุดของประเทศ ประมาณว่าผลผลิตที่ได้ร้อยละ ๒๐ จำหน่ายในพื้นที่ และข้างเคียง ส่วนอีกส่วนอีกร้อยละ ๘๐ ถูกส่งไปขายในกรุงเทพฯ ส่วนยางพาราได้ส่งไปจำหน่ายทางภาคใต้และต่างประเทศ เช่น ภูเก็ต สิงคโปร์ และญี่ปุ่น

ภายในชุมชน ประชาชนประกอบอาชีพด้านการค้าขาย รับราชการ ประมาณร้อยละ ๓๐ ของประชากรทั้งหมด ดังนั้นสภาพความเป็นอยู่ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิต และรายได้ของประชากรจึงอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เพราะมีสภาวะการว่างงานน้อย แรงงานหายาก ค่าจ้างแรงงานสูง จากการสำรวจโดย วท. พบว่าประชากรเทศบาลตำบลนาสารมีรายได้เฉลี่ย ๘,๓๘๕.๓๗ บาท/ปี นับว่าเป็นรายได้ที่สูง กว่ารายได้เฉลี่ยของสุขาภิบาลและเทศบาลทั้งหมด (๗,๕๗๖.๔๔ บาท) และสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งจังหวัด (๔,๔๔๔.๘๔ บาท)

ตารางที่ ๒.๒ จำนวนประชากรและการประมาณการจำนวนประชากร
ในอนาคต เทศบาลตำบลนาสาร

ปี	จำนวนประชากร		สัดส่วนประชากร สุขาภิบาล/อำเภอ
	อำเภอนาสาร	เทศบาลตำบลนาสาร	
๒๕๒๒	๖๐,๕๓๘	๑๖,๔๐๔	๒๗.๑๐
๒๕๒๓	๖๑,๗๙๖	๑๖,๙๔๓	๒๗.๔๒
๒๕๒๔	๖๒,๕๔๕	๑๗,๑๓๓	๒๗.๓๙
๒๕๒๕	๖๒,๘๐๔	๑๗,๔๑๙	๒๗.๘๙
๒๕๒๖	๖๓,๑๗๒	๑๗,๕๑๔	๒๗.๗๒
๒๕๒๗	๖๔,๐๗๔	๑๖,๗๙๘	๒๖.๒๒
๒๕๒๘	๖๕,๐๕๖	๑๘,๑๑๓	๒๗.๘๕
๒๕๒๙	๖๖,๐๑๕	๑๘,๑๙๗	๒๗.๕๖
๒๕๓๐	๖๖,๕๓๙	๑๘,๒๕๙	๒๗.๔๘
๒๕๓๑	๖๗,๑๔๗	๑๘,๕๖๖	๒๗.๕๐
๒๕๓๒	๖๗,๘๕๖	๑๘,๖๗๓	๒๗.๕๑
๒๕๓๓	๖๘,๕๖๕	๑๘,๘๘๐	๒๗.๕๓
๒๕๓๔	๖๙,๒๗๔	๑๙,๐๘๗	๒๗.๕๕
๒๕๓๕	๖๙,๙๘๓	๑๙,๒๙๔	๒๗.๕๗
๒๕๓๖	๗๐,๖๙๒	๑๙,๕๐๑	๒๗.๕๘
๒๕๓๗	๗๑,๔๐๑	๑๙,๗๐๘	๒๗.๖๐
๒๕๓๘	๗๒,๑๐๙	๑๙,๙๑๖	๒๗.๖๒
๒๕๓๙	๗๒,๘๑๘	๒๐,๑๒๓	๒๗.๖๓

หมายเหตุ : การพยากรณ์ใช้ข้อมูลอดีต จากปี ๒๕๒๒-๒๕๒๙ และพยากรณ์โดย
วิธี Linear Regression พยากรณ์ไปจนถึงปี ๒๕๓๙

ที่มา : ข้อมูลประชากรปี ๒๕๒๒-๒๕๒๙ จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

(๒) การค้าอุตสาหกรรมและการบริการ

การประกอบอาชีพค้าพาณิชยกรรมในเทศบาลตำบลนาสาร มีร้านค้าทั้งหมด ๒๔๑ ร้าน ในปี ๒๕๒๖ ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าประเภทร้านขายสินค้าเฉพาะอย่าง ๑๑๐ ร้าน รองลงมาคือ ร้านค้าเครื่องชำและร้านเครื่องตีและอาหารตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒.๓ ส่วนด้านอุตสาหกรรมมีจำนวนโรงงานทั้งหมด ๓๔ โรง มากเป็นอันดับ ๓ รองจากเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี และสุขาภิบาลเกาะสมุย โรงงานในเทศบาลตำบลนาสารส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในท้องถิ่นเท่านั้น

นอกจากนั้นเทศบาลตำบลนาสารยังมีธนาคารถึง ๔ แห่ง บทบาทของธนาคารด้านการหมุนเวียนของเงินตราเป็นไปในลักษณะของเงินออมมากกว่าการลงทุน ซึ่งชี้ให้เห็นฐานะการเงินที่ไม่สมดุลย์ของพื้นที่พอสมควร การบริการด้านอื่น ๆ ได้แก่ โรงแรมจำนวน ๒ แห่ง โรงภาพยนตร์ ๓ แห่ง ตลาด ๒ แห่ง ซึ่งเป็นตลาดสดที่เทศบาลให้เอกชนเข้าไปดำเนินการหารายได้ ๑ แห่ง มีเนื้อที่ ๒ ไร่เศษ ตัวอาคารเป็นคอนกรีตประกอบด้วยอาคารตลาดสด ๒ ห้อง และอาคารพาณิชย์ชั่วคราวอีกจำนวนหนึ่ง ส่วนตลาดอีก ๑ แห่ง เป็นตลาดนัดเปิดเฉพาะวันเสาร์ เพื่อจำหน่ายสินค้าราคาถูกตามนโยบายรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีโรงฆ่าสัตว์ ๑ แห่ง สร้างในที่ดินของเทศบาลเอง เนื้อที่ ๑ ไร่เศษ และปัจจุบันมีการจัดตั้งตลาดกลางผลไม้ขึ้น ๑ แห่งด้วย

๒.๑ การบริหารและการคลังท้องถิ่น

๒.๓.๑ การบริหารและการปกครอง

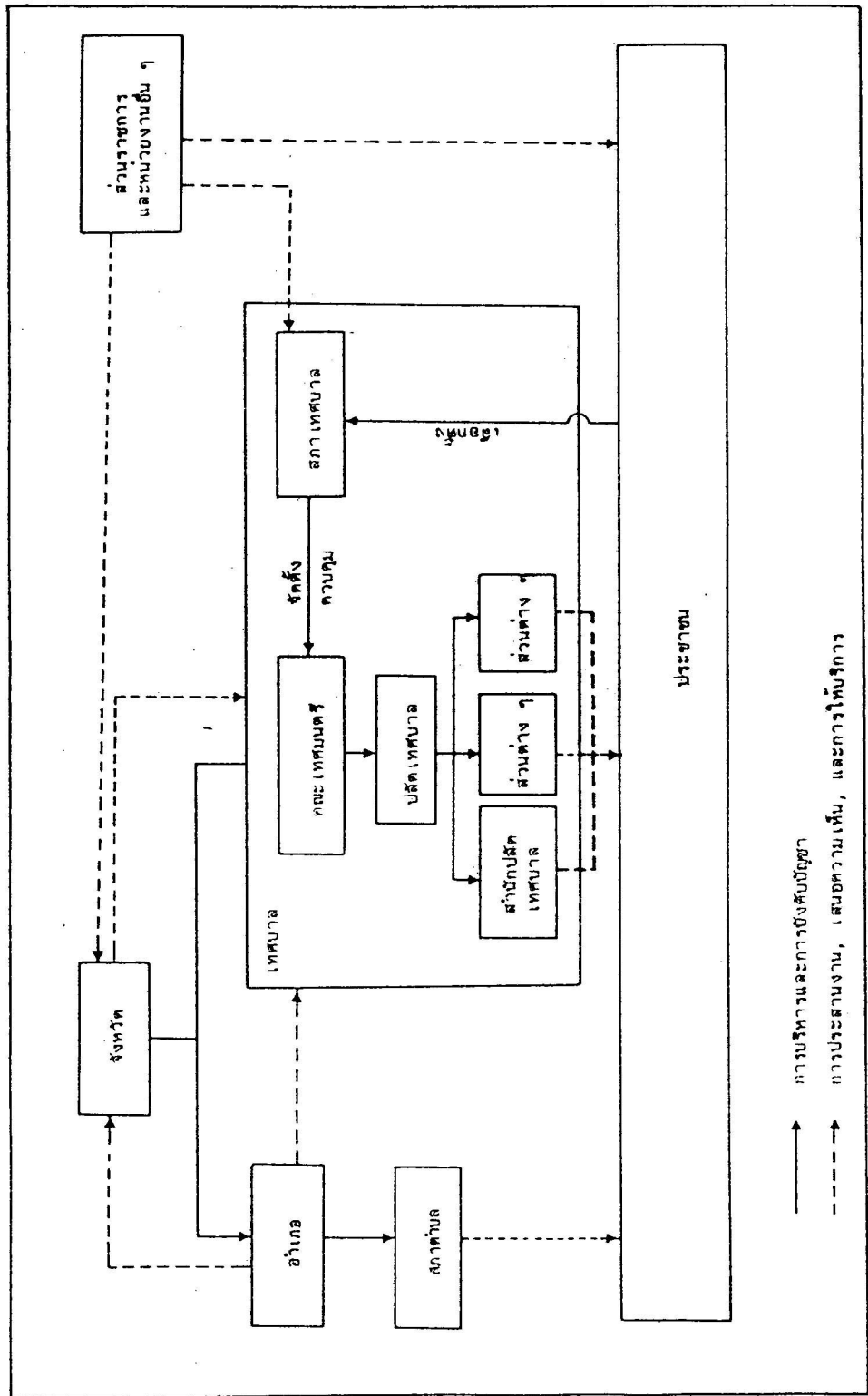
เทศบาลตำบลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีหน้าที่บริหารท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้บริการประชาชน โดยฝ่ายบริหาร (คณะเทศมนตรี) และฝ่ายนิติบัญญัติ (สภาเทศบาล) ได้รับเลือกมาจากประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินงานต้องเกี่ยวข้องกับประสานงานกับจังหวัด อำเภอ ตลอดจนส่วนราชการและองค์กรอื่น ๆ (รูปที่ ๒.๑๓)

เทศบาลตำบลนาสารเป็นเทศบาลชั้น ๓ แบ่งการบริหารงานและการปกครองตาม พ.ร.บ. เทศบาล และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการปฏิบัติงานของเทศบาล กำหนดแบ่งอำนาจหน้าที่ให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบด้านนโยบาย หรืองานอื่นใดที่กฎหมายระบุไว้ หรือข้อบังคับหรือหนังสือสั่งการระบุไว้ให้เป็นหน้าที่ของนายกเทศมนตรี และให้ปลัดเทศบาล

ตารางที่ ๒.๑ จำนวนร้านค้าและอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลนาสาร ปี ๒๕๒๗

ร้านค้าและอุตสาหกรรม	จำนวน
<u>ร้านค้า</u>	
ร้านค้าเครื่องชำ	๔๔
ร้านค้าเครื่องต้ม - อาหาร	๓๒
ร้านบริการเสริมสวย	๒๒
เครื่องเหล็ก - เครื่องยนต์	๓๔
ร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า - วิทยุ	๔
ร้านสินค้าเฉพาะอย่าง	
- ร้านสะสมอาหาร	๕๕
- ร้านสะสมอาหารสัตว์	๗
- ร้านสะสมปุ๋ย	๔
- ร้านสะสมยางดิบ	๑๖
- ร้านสะสมน้ำมัน	๕
- อื่น ๆ	๒๓
โรงแรมทรลพ	๓
โรงแรม	๒
รวมร้านค้า	๒๕๑
<u>โรงงานอุตสาหกรรม</u>	
โรงสี	๑
โรงเลื่อย	๑
โรงกลึง	๓
โรงงานอ็อกเหล็กและบัดกรีสังกะสี	๕
โรงงานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว	๖
โรงงานทำยารักษาโรค	๕
โรงงานทำขงด้วยซีเมนต์	๕
โรงงานอื่น ๆ	๑๐
รวมโรงงานอุตสาหกรรม	๓๔

ที่มา : ทะเบียนใบอนุญาตจัดตั้งร้านค้าและโรงงานอุตสาหกรรมปี ๒๕๒๗
ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลตำบลนาสาร

รูปที่ ๒.๑๓ แสดงการบริหารราชการของพื้นที่ศึกษา

เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานประจำตลอดจนคนงานและลูกจ้างรับผิดชอบในงานประจำทั่วไปของเทศบาล โดยมีรองปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานประจำทั่วไปแทน ปลัดเทศบาลตามที่ได้รับมอบหมาย การบริหารงานแบ่งได้ดังนี้

- (๑) สำนักปลัดเทศบาล แบ่งเป็นงาน (ฝ่าย) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานธุรการ งานทะเบียนราษฎร และงานประชาสัมพันธ์
- (๒) ฝ่ายคลัง แบ่งเป็นงานการเงินและบัญชี งานผลประโยชน์
- (๓) ฝ่ายสาธารณสุข แบ่งเป็นงานสุขาภิบาล และงานสัตวแพทย์
- (๔) ฝ่ายช่าง แบ่งเป็นงานสำรวจและออกแบบ งานการโยธา
- (๕) ฝ่ายการศึกษา แบ่งเป็นงานนิเทศการศึกษา งานโรงเรียนประถมศึกษา และงานสันตนาการ

๒.๓.๒ สถานะการคลังเทศบาลตำบลนาสาร

(๑) สภาพทั่วไปและนิยามศัพท์

โครงสร้างทางการคลังเทศบาลตำบลนาสาร มีแหล่งที่มาของรายรับดังนี้

(๑.๑) ภาษีอากรที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ รายได้เหล่านี้เป็นของรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการของท้องถิ่นเอง ประกอบด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้ายและอากรฆ่าสัตว์

(๑.๒) ภาษีที่รัฐจัดเก็บ แล้วจัดสรรให้รัฐบาลท้องถิ่น โดยมีลักษณะการจัดสรรให้แตกต่างกัน คือ

- รัฐบาลกลางจัดเก็บเองแล้วจัดสรรให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน และภาษีที่จัดเก็บจากข้าวส่งออก

- รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ ๑๐ ได้แก่ ภาษีสุราและเครื่องดื่ม อากรมหรสพ ภาษีการพนัน ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่ทำขึ้นในราชอาณาจักร รายได้ส่วนนี้จะถูกส่งไปยังส่วนกลาง เพื่อจัดสรรกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

(๑.๓) รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร ได้แก่ ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการ และออกไปอนุญาต เช่น ค่าเก็บขยะ ค่าทำใบอนุญาตโฆษณา เป็นต้น รวมทั้งรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

(๑.๔) เงินอุดหนุนจากส่วนกลาง ซึ่งแบ่งเป็น

- เงินอุดหนุนทั่วไป เป็นเงินอุดหนุนที่ไม่มีเงื่อนไขในการใช้จ่าย
- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางกำหนด

เงื่อนไขในการใช้จ่ายอย่างชัดเจน เช่น เงินอุดหนุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

(๑.๕) รายรับอื่น ได้แก่งบประมาณเฉพาะการและเงินสะสม

ส่วนทางด้านรายจ่าย แบ่งเป็น

(๑.๖) งบกลาง ได้แก่ ค่าชำระหนี้และดอกเบี้ย รายจ่ายตามข้อผูกพัน

เงินสำรองจ่าย เงินช่วยเหลือ

(๑.๗) รายจ่ายของหน่วยงาน ได้แก่ ค่าจ้างและค่าตอบแทน ค่าใช้สอย

ค่าวัสดุและครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ๆ

(๑.๘) รายจ่ายพิเศษ ได้แก่ รายจ่ายจากเงินสะสมและจากเงินอุดหนุน

เฉพาะกิจ

(๑.๙) รายจ่ายจากงบประมาณเฉพาะการ

สำหรับการวิเคราะห์ฐานะทางการคลังของเทศบาลตำบล

นาสาร ให้นิยามของศัพท์บางตัว ดังนี้

- รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน หมายถึง ค่าจ้างและค่าตอบแทน
- ค่าใช้จ่ายในการลงทุน หมายถึง ผลรวมของค่าที่ดินและ

สิ่งก่อสร้าง รายจ่ายพิเศษและงบประมาณเฉพาะการ

(๒) วิเคราะห์ฐานะการคลังเทศบาลตำบลนาสาร (ดังแสดงในตารางที่ ๒.๔)

(๒.๑) รายรับ ในปี ๒๕๒๖ เทศบาลนาสารมีรายรับส่วนใหญ่จากเงิน

อุดหนุนจากรัฐบาล รองลงมา เป็นภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้ และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๔๔.๒๒, ๓๒.๔๑ และ ๑๑.๑๑ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลง พบว่าในช่วงปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖

รายรับทั้งสิ้นของเทศบาลตำบลนาสาร เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๗.๘๓ โดยที่ภาษีที่รัฐบาล

ตารางที่ ๒.๕ สถานะการคลังเทศบาลตำบลนาสาร ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖

รายการ	๒๕๒๒		๒๕๒๓		๒๕๒๔		๒๕๒๕		๒๕๒๖		ปีรวม เฉลี่ย ๕ปี
	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	
๑) รายได้จริง											
๑.๑ ภาษีอากร	๔,๘๔๕,๓๕๖	๕๓.๓๑	๖,๑๕๖,๓๓๘	๕๕.๘๑	๕,๓๖๖,๓๕๘	๕๕.๘๑	๖,๖๖๖,๓๕๘	๕๕.๘๑	๗,๖๖๖,๓๕๘	๕๕.๘๑	๖๖,๖๖๖
- ของกิน	๓,๖๖๖,๓๕๘	๓๙.๖๖	๔,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๓,๕๕๖,๓๓๘	๓๙.๕๕	๔,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๕,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๕๕,๕๕๕
- รัฐบาลจังหวัด	๑,๑๘๙,๐๐๐	๑๒.๖๕	๑,๖๐๐,๐๐๐	๑๕.๒๕	๑,๘๑๐,๐๐๐	๑๘.๒๕	๒,๑๑๐,๐๐๐	๑๙.๒๕	๒,๑๑๐,๐๐๐	๑๙.๒๕	๒๑,๑๑๑
๑.๒ รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี	๑,๑๗๙,๘๕๘	๑๒.๖๕	๑,๖๐๐,๐๐๐	๑๕.๒๕	๑,๘๑๐,๐๐๐	๑๘.๒๕	๒,๑๑๐,๐๐๐	๑๙.๒๕	๒,๑๑๐,๐๐๐	๑๙.๒๕	๒๑,๑๑๑
- ค่าธรรมเนียม	๑๐๐,๐๐๐	๑.๐๖	๑๐๐,๐๐๐	๑.๐๖	๑๐๐,๐๐๐	๑.๐๖	๑๐๐,๐๐๐	๑.๐๖	๑๐๐,๐๐๐	๑.๐๖	๑,๐๐๐
- รายได้จากทรัพย์สิน	๖๕๐,๐๐๐	๖.๙๖	๖๖๐,๐๐๐	๖.๑๑	๖๖๐,๐๐๐	๖.๙๖	๖๖๐,๐๐๐	๖.๙๖	๖๖๐,๐๐๐	๖.๙๖	๖,๖๖๖
- รายได้จากสาธารณูปโภค	๒๖๙,๘๕๘	๒.๘๖	๒๖๙,๘๕๘	๒.๔๖	๒๖๙,๘๕๘	๒.๘๖	๒๖๙,๘๕๘	๒.๘๖	๒๖๙,๘๕๘	๒.๘๖	๒,๖๙๘
- รายได้เบ็ดเตล็ด	๒๖๐,๐๐๐	๒.๘๐	๒๖๐,๐๐๐	๒.๔๖	๒๖๐,๐๐๐	๒.๘๐	๒๖๐,๐๐๐	๒.๘๐	๒๖๐,๐๐๐	๒.๘๐	๒,๖๐๐
๒) เงินอุดหนุน	๔,๐๐๐,๐๐๐	๔๓.๖๕	๔,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๔,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๕,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๕,๕๕๖,๓๓๘	๔๑.๕๕	๕๕,๕๕๕
๒.๑ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๐.๖๕	๑,๕๕๖,๓๓๘	๑๔.๒๕	๑,๕๕๖,๓๓๘	๑๔.๒๕	๑,๕๕๖,๓๓๘	๑๔.๒๕	๑,๕๕๖,๓๓๘	๑๔.๒๕	๑๕,๕๕๕
๒.๒ เงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓๒.๖๕	๓,๐๐๐,๐๐๐	๒๗.๓๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓๑.๒๕	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓๑.๒๕	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓๑.๒๕	๓๑,๐๐๐
๓) รายรับอื่น	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๗.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๓.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๖.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๖.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๖.๖๕	๒๖,๕๕๕
๓.๑ งบประมาณเฉพาะการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓.๒ เงินสะสม	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๗.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๓.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๖.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๖.๖๕	๒,๕๕๕,๐๐๐	๒๖.๖๕	๒๖,๕๕๕
A. รวมรายรับทั้งสิ้น	๑๑,๕๑๖,๓๓๘	๑๐๐.๐๐	๑๑,๕๑๖,๓๓๘	๑๐๐.๐๐	๑๑,๕๑๖,๓๓๘	๑๐๐.๐๐	๑๑,๕๑๖,๓๓๘	๑๐๐.๐๐	๑๑,๕๑๖,๓๓๘	๑๐๐.๐๐	๑๑๕,๑๖๓

จัดสรรให้ รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีและภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บ เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๓๐, ๘.๔๔ และ ๘.๐๘ ตามลำดับ รายรับจากเงินอุดหนุนนั้นเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง แต่เงินอุดหนุนเป็นรายรับที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน การเพิ่มขึ้นอยู่กับรัฐบาล

(๒.๒) ฐานรายได้ ในที่นี้รายได้จะหมายถึง รายได้ที่แท้จริงเท่านั้น ฐานรายได้ที่สำคัญของเทศบาลตำบลนาสาร คือ ภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้ ซึ่งมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๓๐ รองลงมา เป็นรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีซึ่งมีอัตราเพิ่มร้อยละ ๘.๔๔ ในขณะที่ภาษีท้องถิ่นจัดเก็บมีอัตราการเพิ่มร้อยละ ๘.๐๘ จะเห็นได้ว่า ถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงยังคงเป็นเช่นเดิม ฐานรายได้เทศบาลตำบลนาสารจะไม่เปลี่ยนแปลงไปเลย แต่ภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้ จะมีความสำคัญมากขึ้น และภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บจะลดความสำคัญลง ในขณะเดียวกัน รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอาจจะเพิ่มความสำคัญมากขึ้นก็ได้ เนื่องจาก รายได้ส่วนนี้มีลักษณะคล้ายกับธุรกิจ ดังนั้นถ้าเทศบาลตำบลนาสาร ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารกิจการต่างๆขึ้น รายได้นี้ก็จะมียุทธศาสตร์มากขึ้น

(๒.๓) รายจ่าย ในปี ๒๕๒๖ เทศบาลตำบลนาสาร นำเงินรายได้ไปใช้ในค่าใช้จ่ายในการลงทุนมากที่สุด รองลงมา เป็นรายจ่าย เพื่อการจ้างงาน และค่าวัสดุภัณฑ์ โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อรายจ่าย ทั้งหมดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๐, ๒๔.๘๗ และ ๑๐.๘๓ ตามลำดับ

ตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖ รายจ่ายของเทศบาลตำบลนาสาร เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๒.๒๘ โดยที่ค่าวัสดุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายในการลงทุน เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๒๔.๑๗ และ ๑๗.๒๒ ตามลำดับ ส่วนรายจ่ายรายการที่มีอัตราเพิ่มสูงมาก คือ เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ นั้น เป็นรายจ่ายที่มีสัดส่วนในรายจ่ายทั้งหมดต่ำ

(๒.๔) ความสามารถในการพึ่งตนเอง

ในการวิเคราะห์ เราใช้สัดส่วนของรายได้ทั้งหมด ต่อเงินอุดหนุนเป็นตัวชี้ถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง สำหรับเทศบาลตำบลนาสาร สัดส่วนดังกล่าวค่อนข้างต่ำ และมีแนวโน้มลดลง แสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลนาสาร มีความสามารถในการพึ่งตนเองน้อย และมีแนวโน้มที่จะต้อง พึ่งรัฐบาลมากขึ้น

(๒.๕) ศักยภาพของท้องถิ่นในการสร้างความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น ในการสร้างความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ ได้พิจารณาจากลักษณะการลงทุนว่า เทศบาลตำบลนาสารได้ใช้รายได้ที่ทำได้ในท้องถิ่นไปใช้ในการลงทุนเท่าไร ซึ่งก็คือ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

สัดส่วนของค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุนทั้งหมดของเทศบาลตำบลนาสารต่ำมาก และในช่วงปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖ สัดส่วนดังกล่าวยังมีแนวโน้มลดลงอีกด้วย แสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลนาสารขาดศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุนส่วนใหญ่อาศัยความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง

(๒.๖) เปรียบเทียบรายรับกับรายจ่าย ในช่วงปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖ เทศบาลตำบลนาสารมีรายได้ที่แท้จริงขาดดุลทุกปี แต่เมื่อรวมรายรับจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางด้วยแล้ว เทศบาลตำบลนาสารจะมีรายรับรวมเกินกว่ารายจ่ายรวมทุกปี ยอดส่วนเกินนี้จะถูกนำส่งกลับไปเป็นเงินสะสมของเทศบาล ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ในรูปแบบเงินกู้ หรือจ่ายทดแทนเมื่อมีความจำเป็น

โครงสร้างเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลนาสารต้องพึ่งความช่วยเหลือจากส่วนกลางมาก โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการลงทุน ซึ่งจะสร้างศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในการพัฒนานั้นเทศบาลจะต้องพึ่งตนเองมาก อาจโดยการปรับปรุงด้านรายรับ และรายจ่ายให้สามารถจัดเก็บได้มากขึ้น

สำหรับปี ๒๕๒๔ นั้น เทศบาลตำบลนาสารมีรายได้จริง ๑๔,๗๘๖,๐๒๒.๓๗ บาท เป็นเงินอุดหนุนลือเลื่อนถึง ๓,๖๔๑,๕๐๓.๖๕ บาท และส่วนแบ่งภาษีข้าวจากกระทรวงมหาดไทย ๑๔,๐๘๖ บาท ส่วนรายจ่ายจริงใช้ไป ๑๘,๒๘๔,๗๑๔.๘๑ บาท จะเห็นได้ว่า รายได้จริงสูงกว่ารายจ่าย แต่รายได้ของเทศบาลเองนั้นน้อยกว่ารายจ่ายที่จ่ายไป เพราะเทศบาลยังพึ่งพาเงินอุดหนุนจากส่วนกลางด้วย เทศบาลตำบลนาสารมีเงินสะสม ๔,๐๑๔,๐๗๔.๕๗ บาท มีทรัพย์สินมูลค่า ๒๒,๖๐๖,๕๕๖.๑๒ บาท จะเห็นได้ว่า โครงสร้างการคลังของเทศบาลนั้นยังไม่เปลี่ยนแปลงจากที่ผ่านมามากนัก

๒.๔ โครงสร้างพื้นฐานและการบริการ

๒.๔.๑ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

(๑) การประปา

การผลิตน้ำประปาในเขตเทศบาลตำบลนาสาร อยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งมีโรงกรองน้ำประปาอยู่ด้านตะวันออกของเทศบาล โดยได้แหล่งน้ำดิบจากน้ำตกเหมืองหวาด คลองฉวาง ลำเลียงน้ำสู่โรงประปาใช้วิธีสูบ และกรองน้ำด้วยสารส้ม,ปูนขาว มีกำลังการผลิตประมาณ ๘๐ ลบ.ม./ชม. (๑,๔๒๐ ลบ.ม./วัน) ปริมาณการสำรองน้ำ ๕๐๐ ลบ.ม. ปริมาณการผลิต ๖๐ ลบ.ม./ชม. (๕๔๐ ลบ.ม./วัน) เฉลี่ยวันละ ๔ ชม. ระบบการจ่ายน้ำเป็น

แบบเส้นท่อและท่ออาร์ จ่ายให้ประชาชนในเขตชุมชนได้ประมาณร้อยละ ๕๑ ของประชากรในเขตชุมชน ส่วนประชากรที่เหลือใช้น้ำคลอง, น้ำบ่อ และน้ำฝน (รูปที่ ๒.๑๔)

ผู้ใช้น้ำรายใหญ่ ๆ ได้แก่ โรงเรียน, ตลาดสดเทศบาล, สถานีตำรวจ, โรงแรม, สถานีรถไฟ, โรงพยาบาล ตามลำดับ นอกนั้นเป็นผู้ใช้น้ำรายย่อย ๆ คือ ร้านค้าและบ้านอยู่อาศัย

จากสถิติจำนวนผู้ใช้น้ำปี พ.ศ.๒๕๒๖ มีทั้งหมดประมาณ ๗๔๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในเทศบาล ปริมาณน้ำที่ผลิตอยู่ระหว่าง ๑๕,๖๐๐-๑๘,๕๐๐ ลบ.ม./เดือน หรือเฉลี่ย ๑๘,๐๔๔ ลบ.ม./เดือน ในปี ๒๕๒๖ และปริมาณน้ำที่จ่ายอยู่ระหว่าง ๑๕,๕๐๐-๑๘,๓๐๐ ลบ.ม.ต่อเดือน หรือเฉลี่ย ๑๗,๔๔๗ ลบ.ม./เดือน ในปี ๒๕๒๖

การให้บริการน้ำประปาในเทศบาลตำบลนาสารนี้ กบ.ม.รายได้ต่ำกว่ารายจ่ายทุกเดือน (อยู่ในภาวะขาดทุน) โดยรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๒๖ เก็บได้ ๕๗๔,๔๗๔.๕๒ บาท ในขณะที่มีรายจ่าย ๘๒๘,๗๗๑.๘๗ บาท และเฉพาะ ๗ เดือนแรกของปี ๒๕๒๗ มีรายได้ ๓๔๑,๑๔๕.๖๖ บาท แต่มีรายจ่าย ๔๘๗,๘๓๑.๒๐ บาท รายจ่ายที่สูงขึ้นนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะค่าใช้จ่ายด้านบริหารสูง กล่าวคือ เฉพาะหมวดเงินเดือนสูงถึง ๔๘,๗๗๐ บาทต่อเดือน แต่สามารถจำหน่ายน้ำได้ประมาณ ๔๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

(๒) การสื่อสารและโทรคมนาคม

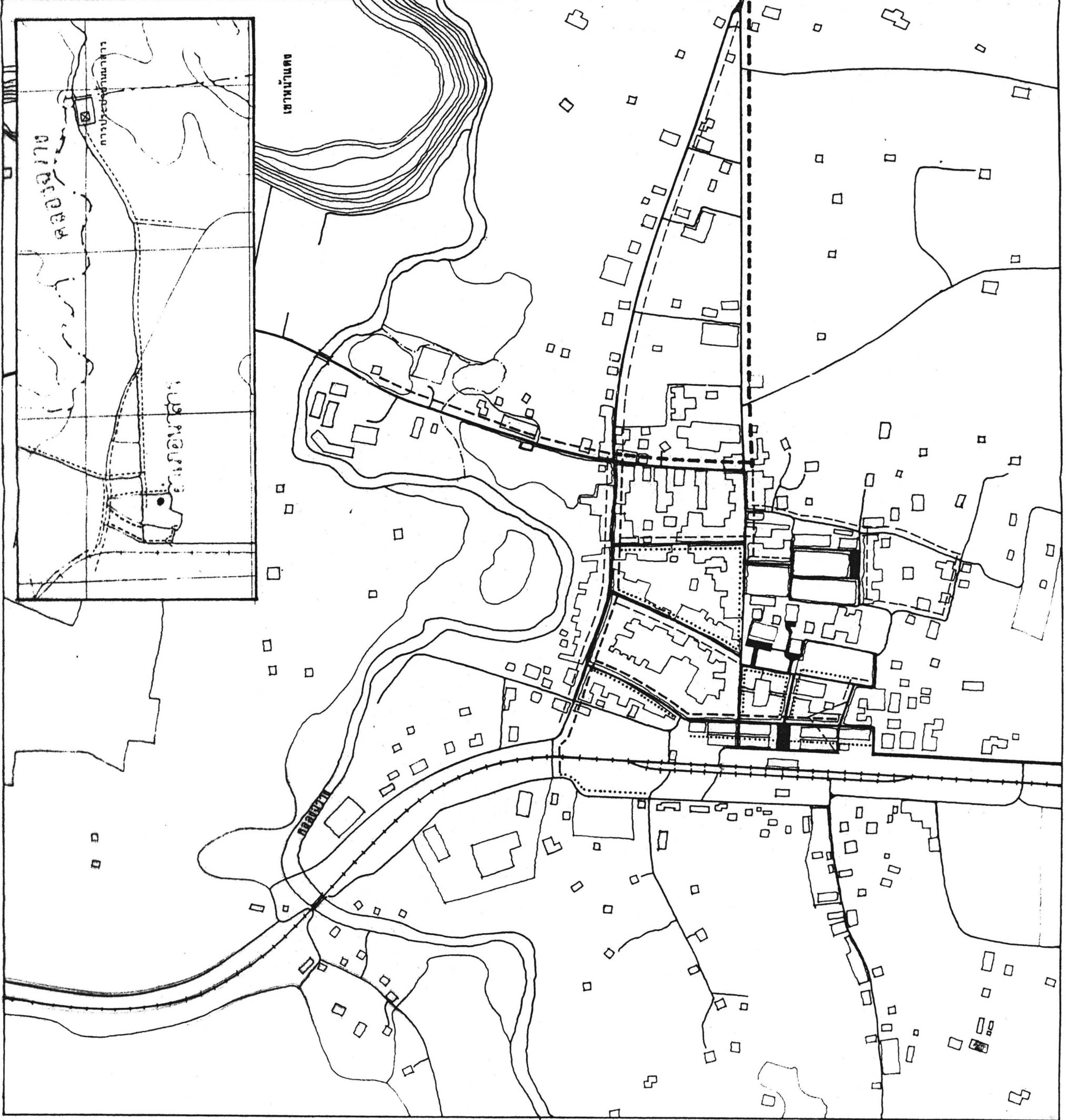
เทศบาลตำบลนาสารมีบริการทางด้าน การสื่อสารและโทรคมนาคม ๒ แห่ง แห่งแรกการไปรษณีย์โทรเลขอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของ การสื่อสารแห่งประเทศไทยให้บริการทางด้าน ส่ง-รับ พัสดุภัณฑ์, จดหมาย, โทรเลข แห่งที่ ๒ คือ ชุมสายโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ให้บริการทางด้านติดต่อทางโทรศัพท์ทั้งภายในและทางไกล

(๓) การคมนาคมขนส่ง

เทศบาลตำบลนาสาร มีความสะดวกในด้านการคมนาคม ขนส่งทั้งภายในและภายนอก สามารถเดินทางเข้าออกได้ โดยทางถนนและรถไฟ

(๓.๑) การคมนาคม ทางถนน สามารถติดต่อภายนอกได้ โดยทางหลวงแผ่นดินสาย ๔๐๐๔ ไปจังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเวียงสระ-กระบี่ และติดต่อตำบลและหมู่บ้านโดยรอบได้ โดยถนนแอสฟัลท์ และถนนลูกรังอีกหลายสาย

สำหรับภายในเทศบาลนั้น นอกจากทางหลวง ๔๐๐๔ แล้ว มีถนนลาดยางขนาดเล็กและถนนลูกรังไปยังชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลและตำบลใกล้เคียงเกือบทุกด้าน เช่น ไปสถานีรถไฟห้วยมุด เข้มองขุนทองกลาง บ้านอู๋มาต ตำบลลำพูน และท่าชี เป็นต้น

เขื่อนน้ำแดง
 การระงับน้ำหลาก
 คลองใหญ่
 คลองเล็ก
 ถนน
 ทางรถไฟ

เส้นทึบ 200 มม.
 เส้นประ 150 มม.
 เส้นขีด 100 มม.
 เส้นจุด 2 นิ้ว

รูปที่ ๒.๑๔ ระบบการจ่ายน้ำประปา เทศบาลตำบลนาสาร

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี
 สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ส่วนในพื้นที่ชุมชนศูนย์กลางมีระบบถนนค่อนข้างดีได้มาตรฐาน ประกอบด้วยถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง มีเพียงบางสายเท่านั้นที่ยังคงเป็นถนนดิน ส่วนใหญ่เป็นถนนเข้าพื้นที่สวน หรือถนนในเขตรถไฟ เช่น สถานีรถไฟห้วยมุด เป็นต้น ดังแสดงในรูปที่ ๒.๑๔ และรูปที่ ๒.๑๖ - ๒.๒๐

(๓.๒) ทางรถไฟ ในเขตเทศบาลมีทางรถไฟสายใต้ผ่าน สามารถติดต่อกับอำเภอและจังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวก เช่น อำเภอหุนดิน กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม อำเภอเวียงสระ อำเภอดวาง และอำเภอทุ่งสง สถานีรถไฟในเขตเทศบาลตำบลนาสารมี ๒ สถานีคือ สถานีรถไฟบ้านนาสาร และสถานีรถไฟบ้านห้วยมุด ซึ่งเป็นชุมชนเล็ก ๆ และเป็นแหล่งเหมืองแร่ที่ใหญ่ที่สุดของเทศบาล

การใช้บริการด้านการขนส่ง เป็นที่นิยมทั้งทางรถยนต์และรถไฟ โดยเฉพาะในฤดูกาลที่ผลไม้ออกสู่ตลาดคือ ประมาณเดือนมิถุนายน - สิงหาคม ของทุกปี จะมีรถบรรทุก ๑๐ ล้อ จากทุกจังหวัดในภาคใต้เข้าสู่ตัวเมืองนาสาร เพื่อบรรทุกผลไม้ออกสู่ตลาดทั่วประเทศ เพราะที่นาสารมีเงาะที่มีชื่อเสียงที่สุดของไทย คือเงาะพันธุ์โรงเรียน หรือที่เรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า "เงาะนาสาร" ซึ่งมีปริมาณมากพอที่จะส่งออกไปขายได้ทั่วประเทศ

(๔) การระบายน้ำ และปัญหาน้ำท่วม

ปัจจุบันการระบายน้ำของเทศบาลตำบลนาสารเป็นระบบระบายน้ำรวม กล่าวคือใช้การระบายน้ำทั้งน้ำฝนและน้ำทิ้งในระบบเดียวกันในเขตชุมชน มีทางระบายน้ำ และท่อระบายน้ำ ประมาณร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่โดยระบายลงคลองฉวาง ๓ จุดใหญ่ ลงสู่ระบายน้ำข้างทางรถไฟอีก ๑ จุด (รูปที่ ๒.๒๑ - ๒.๒๔)

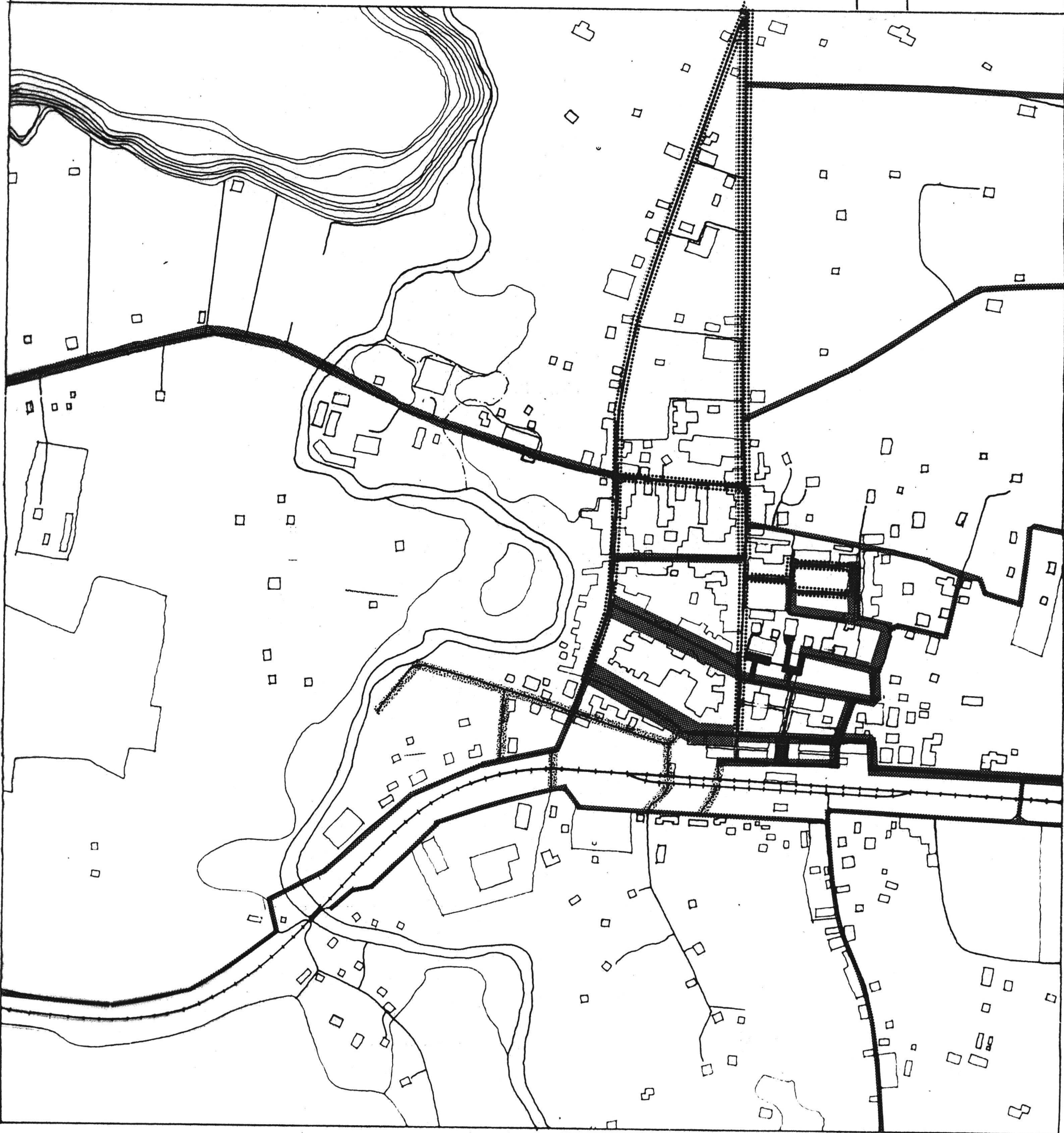
(๔.๑) จุดระบายน้ำ สะพานของถนนสายนาสาร - บ้านดอน บริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ESSO (อีกฝั่งท่ออุดตันใช้การไม่ได้) ปริมาณน้ำส่วนใหญ่มาจากถนนนาสารในตั้งแต่โรงฆ่าสัตว์ - ถนนศิษย์เคชะ ไหลวกเข้าถนนประชาอุทิศ

(๔.๒) จุดระบายน้ำถนนนาสารในบริเวณท้องสมุทรประชาชน ปริมาณน้ำมาจากตลาดสดเทศบาลไหลผ่านซอยประชาอุทิศ และจากย่านชุมชนถนนวิเวก

(๔.๓) จุดระบายน้ำถนนคลองฉวางสาย ๑ ปริมาณน้ำจากถนนนาสารนอก และอาคารด้านฝั่งตรงข้ามกับสถานีรถไฟ

(๔.๔) จุดระบายน้ำไหลทางรถไฟ ปริมาณน้ำมาจากตึกแถวบริเวณฝั่งสถานีรถไฟ และโรงแรมเทศบาล

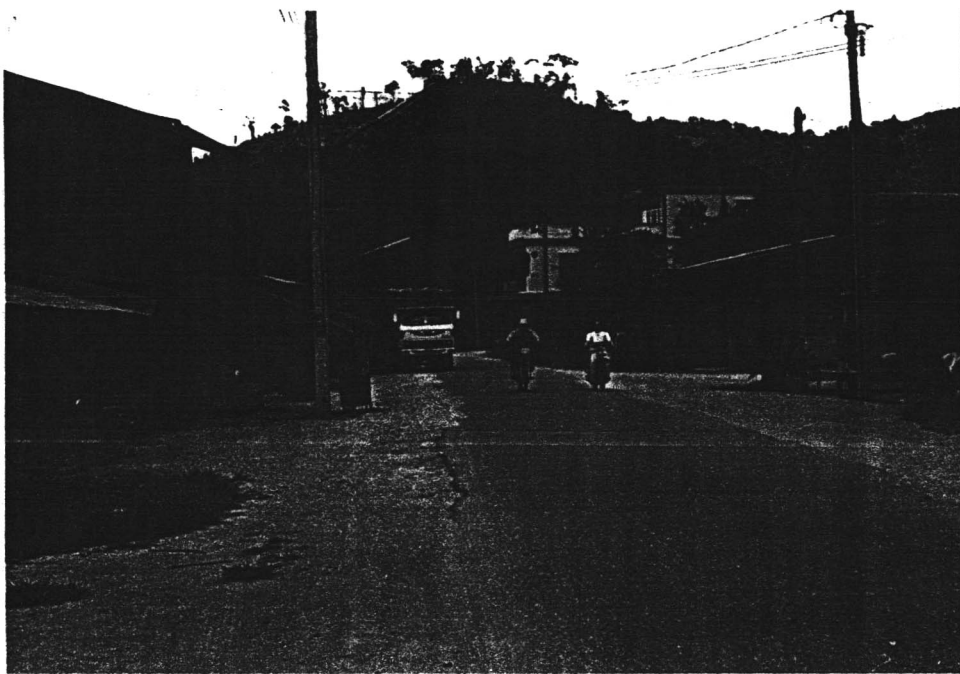
- เครื่องหมาย
- เขตชลประทาน
- เขตหมู่บ้าน
- แม่น้ำ - ลำคลอง
- ถนน
- ทางรถไฟ
- สัญลักษณ์
- ถนน ASPHALT
- ถนน CONCRETE
- ถนนดินลูกรัง
- ถนนดินอัดแน่น

รูปที่ ๒.๑๔ ระบบถนนในปัจจุบัน เทศบาลตำบลนาสาร

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี
 ราชวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 สถาบันวิจัยและพัฒนาภาคใต้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ ๒.๑๖ ถนนนาสาร - บ้านดอน (ทางหลวง ๕๐๐๔)

รูปที่ ๒.๑๗ ถนนลาดยางภายในชุมชน

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจระดับตม สุราษฎร์ธานี

๒๕๒๕

๒๕๒๕

รูปที่ ๒.๑๘

ถนนลาดยางภายในชุมชน

รูปที่ ๒.๑๙

ถนนดินภายในชุมชน

รูปที่ ๒.๒๐

ถนนดินสถานีรถไฟหัวยมุด

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

๒๕๒๖

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร กรมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เหืองพบบน

แม่น้ำ อ้าหลอง

ถนน

ทางรถไฟ

สภาพการระบายน้ำในปัจจุบัน

..... ท่อระบายน้ำ ค.ส.ล.

--- รางระบายน้ำแบบเปิด

ที่มา โครงการระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย
เทศบาลตำบลนาสาร โดยกรมโยธาธิการ

รูปที่ ๒.๒๑ ระบบการระบายน้ำปัจจุบัน เทศบาลตำบลนาสาร

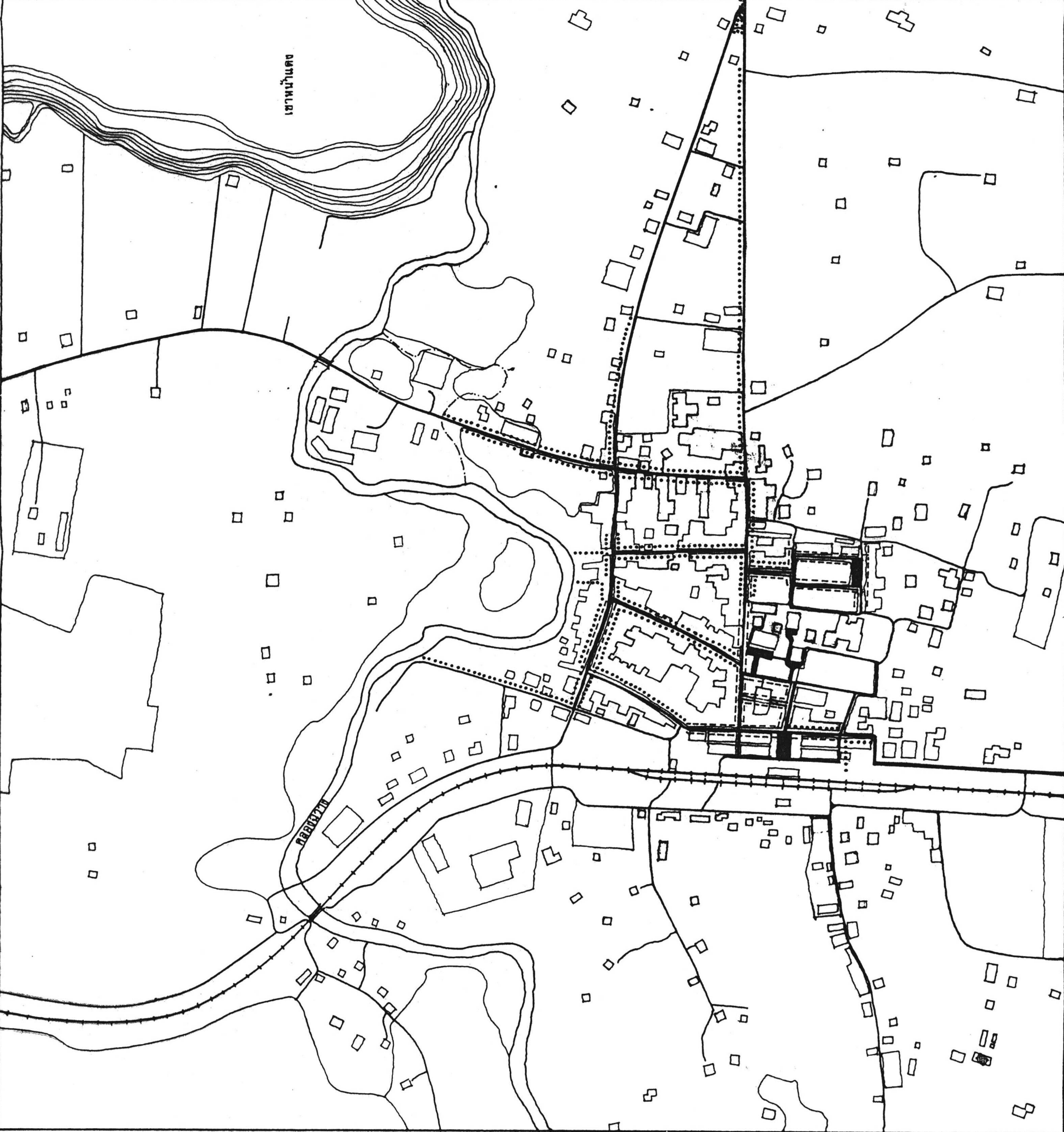
การเจ้าหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

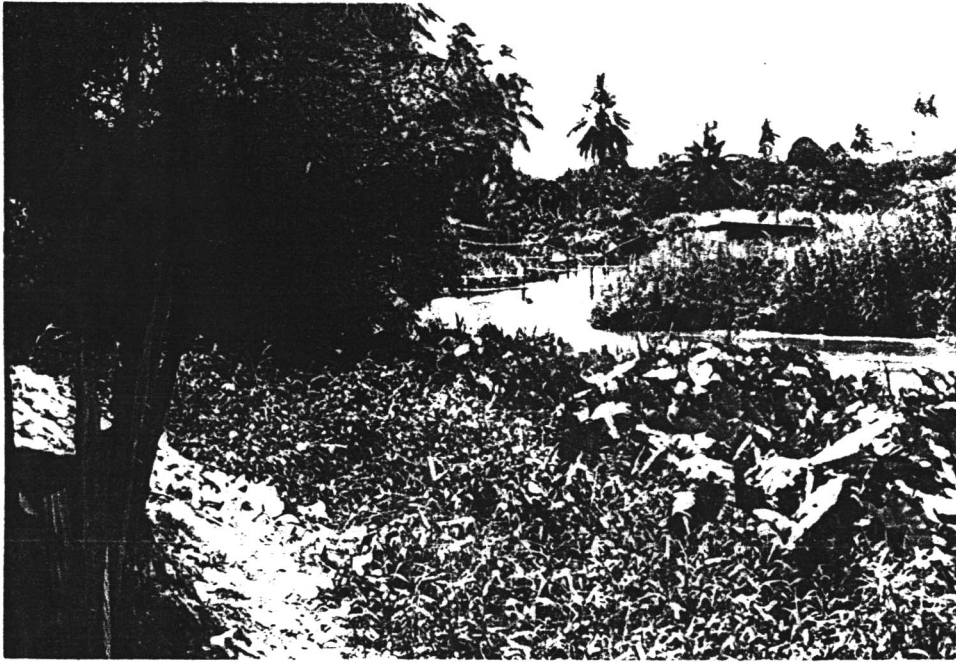
เทศบาลตำบลนาสาร อ.นาสาร

สุราษฎร์ธานี

รายชื่อผู้ร่วมเขียน: ภาณุชาติ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รูปที่ ๒.๒๒ คลองทำฉาง

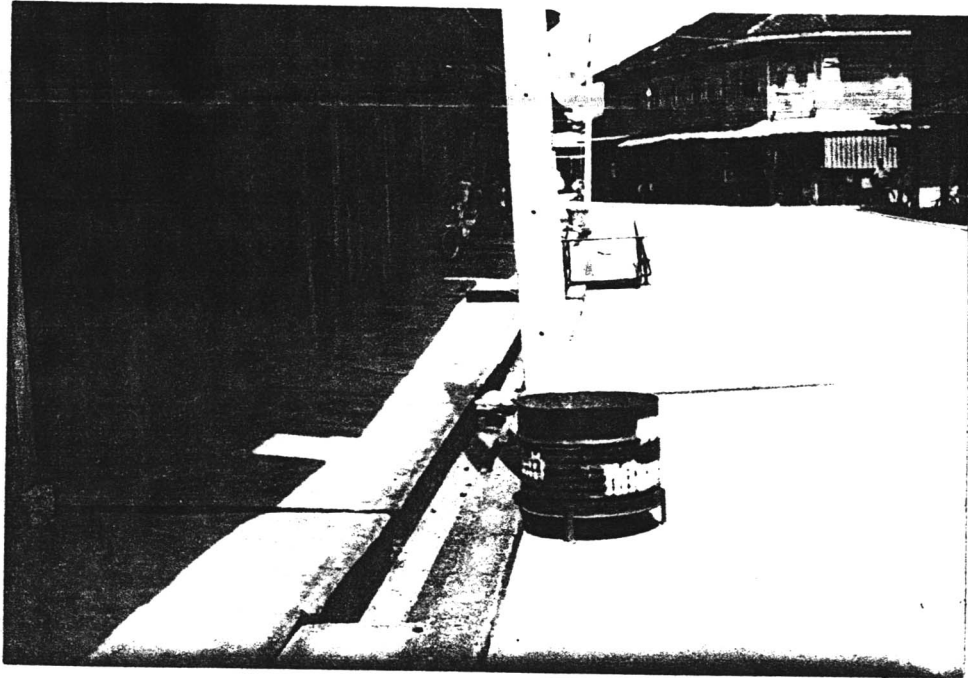
รูปที่ ๒.๒๓ ท่อระบายน้ำลงคลองทำฉาง

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

๒๕๑๖

๒๕๑๖

รูปที่ ๒.๒๔ ถึงรองรับขยะและทางระบายน้ำ ถนนนาสารใน

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

กรมโยธาธิการและผังเมือง
สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พื้นที่ที่ยังไม่มีท่อระบายน้ำ การระบายน้ำจะใช้การระบายตามผิวดินให้ซึมผ่านลงในดินหรือคูข้างถนน

จากสภาพชุมชนริมคลองและระบบการระบายที่มีขนาดเล็กทำให้เกิดบริเวณที่มีปัญหาน้ำท่วมซึ่งเมื่อฝนตกหนักคือบริเวณถนนศิขัยเตชะ, ย่านธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การย่านถนนเพชรเมือง และอาคารพาณิชย์ย่านสถานีรถไฟ เนื่องจากทิศทางกาลไหลของน้ำท่วมและท่อระบายน้ำบางส่วนอุดตัน

นอกจากน้ำท่วมจากการระบายน้ำไม่ทันแล้วยังมีปัญหาน้ำหลากจากคลองฉวางไหลข้ามถนนนาสารในเข่าลุ่มบริเวณหัวเมือง ทั้งนี้เพราะความตื้นเขินและคดเคี้ยวของคลองท่าฉาง ทำให้การระบายน้ำไม่ทัน ซึ่งจะท่วมไม่เกิน ๑ วัน และท่วมประมาณ ๒.๓ ปี ต่อครั้ง

(๔) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลของเทศบาลตำบลนาสารดำเนินการโดยฝ่ายสาธารณสุขมีจำนวนคนงาน ๒๔ คน อุปกรณ์ในการทำงานมีรถขนขยะ ๓ คัน ขนาด ๔ - ๑๐ ม^๓/คัน และ ๑๒ - ๑๓ ม^๓/คัน รถเข็น ๑ คัน รถเทรลเลอร์ ๑ คัน ถังรองรับขยะตามจุดต่าง ๆ ๑๔๔ ถัง พนักงานขนขยะวันละ ๓ - ๔ เที่ยว ใช้รถขนขยะสลับกันวันละคันขนขยะไปทิ้งที่บริเวณเหมืองเก่ามีเนื้อที่ประมาณ ๔ ไร่ อยู่ในเขตหมู่บ้านห้วยมุดห่างจากที่ทำการเทศบาล ๖ กม. วิธีกำจัดขยะคือ ตากแดดให้แห้งแล้วเผา และใช้รถแทรกเตอร์ไถดินกลบกองขยะปีละครั้ง ในปัจจุบันการเก็บขนขยะสามารถดำเนินการได้อย่างเพียงพอ ส่วนทางด้านกำจัดขยะนี้ยังไม่มีปัญหาต่อชุมชนเพราะแหล่งกำจัดอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน

ส่วนด้านการกำจัดสิ่งปฏิกูลเทศบาลได้ซื้อรถดูดส้วมมาดำเนินการเอง เมื่อสุขแล้วนำไปใส่หลุมที่ขุดในบริเวณที่ตั้งขยะมูลฝอยของเทศบาล

๒.๔.๒ การบริการทางสังคม

(๑) การศึกษา

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลนาสาร มีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยปานกลางและอ่านออกเขียนได้ การให้บริการทางการศึกษานับว่าเพียงพอต่อประชาชนในเขตและชุมชนโดยรอบ

จำนวนโรงเรียนในเขตเทศบาลทั้งหมดประมาณ ๔ โรงเรียน อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล ๔ โรงเรียนในเขตเทศบาลมี ๒ ระดับ คือ

(๑.๑) โรงเรียนเปิดสอนระดับประถมศึกษา เป็นโรงเรียนเทศบาล ๔ โรงเรียน ในเนื้อที่ ๓๔ ไร่ มีจำนวนนักเรียน ๑,๑๑๗ คน ครู ๖๔ คน เฉลี่ยครู : นักเรียน ๑ : ๑๗ คน โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ๑ โรงเรียน และโรงเรียนเอกชนอีก ๒ โรงเรียน

(๑.๒) โรงเรียนเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน ๒ โรงเรียน เป็นโรงเรียนเอกชน ๑ โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ๑ โรงเรียน ซึ่งเปิดสอนชั้นสูงสุดถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๔

(๒) สาธารณสุข

เขตเทศบาลตำบลนาสารมีบริการด้านสาธารณสุข โดยเน้นหนักไปทางการอนามัยโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ การรักษาความสะอาด การเยี่ยมเยียนชาวบ้าน ตลอดจนการดูแลรักษาความสะอาดของตลาดสด โรงฆ่าสัตว์ และกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนการบริการทางด้านการรักษาพยาบาลอยู่ในความดูแลของรัฐ ซึ่งมีโรงพยาบาลอำเภอมาสารตั้งอยู่ในเขตของเทศบาลประกอบด้วยแพทย์ ๒ คน พยาบาล ๑๑ คน เจ้าหน้าที่พยาบาล ๔ คน ทันตภิบาล ๑ คน มีเตียงคนไข้ ๑๐ เตียง คิดเป็นจำนวนเตียงต่อประชากรในเขตเทศบาล เท่ากับ ๑ : ๑,๗๕๑.๔ คน นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลของเอกชนอีก ๔ แห่ง

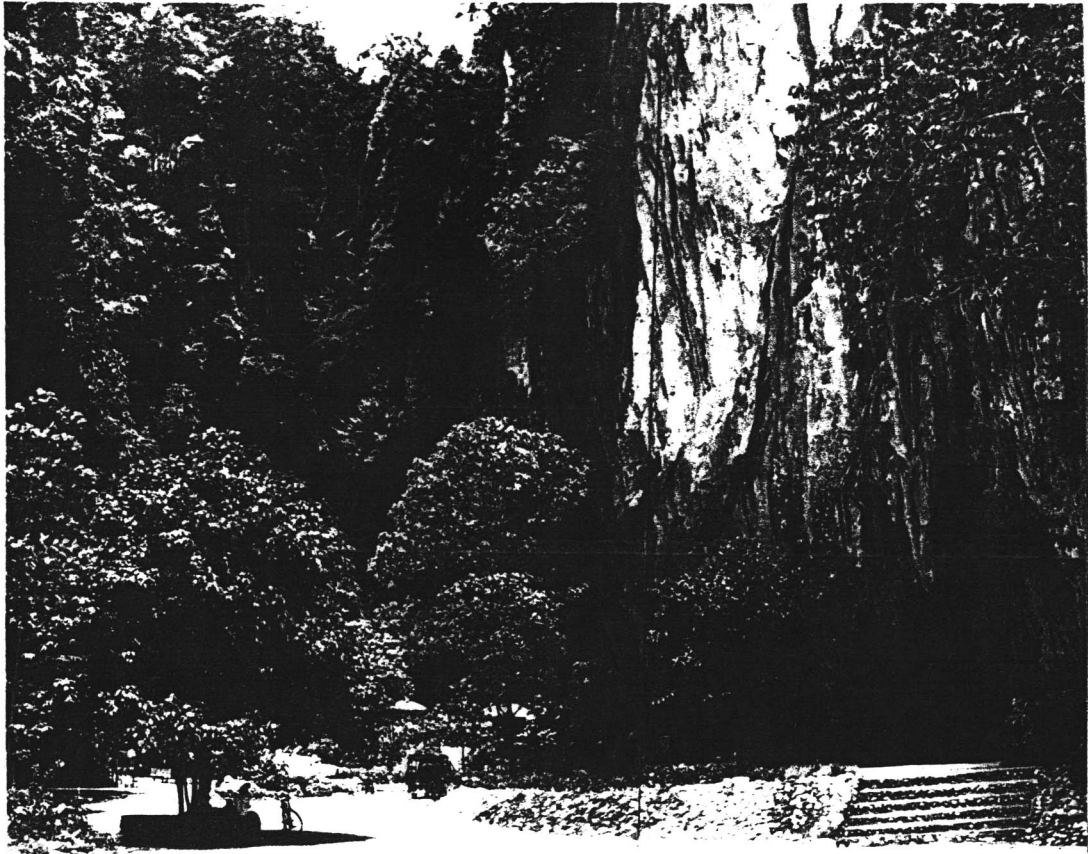
โรงพยาบาลมาสารมิได้ให้บริการแต่เฉพาะประชาชนในเขตเทศบาลเท่านั้น แต่ยังมีบริการต่อประชาชนทั้งอำเภอ และชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงด้วย

(๓) ความปลอดภัย และบรรเทาสาธารณภัย

บ้านเรือนและร้านค้าส่วนใหญ่ในเทศบาลตำบลนาสารเป็นอาคารไม้มากกว่าตึกและอยู่ติด ๆ กัน ทำให้ยากแก่การดูแลรักษาความปลอดภัย (เคยเกิดอัคคีภัยขึ้นปี ๒๕๒๔ ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย ๔ ล้านบาท) แต่เทศบาลได้พยายามจัดสรรให้มีอุปกรณ์ในการป้องกันให้เพียงพอ โดยมีรถยนต์ดับเพลิง ๔ คัน น้ำยาเคมีสำหรับดับเพลิง ๒๔ เครื่อง สายส่งน้ำดับเพลิงอีกจำนวนหนึ่ง

(๔) ลนามกีฬาและสวนสาธารณะ

บริเวณข้างที่ว่าการอำเภอ และหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลนาสาร มีสนามฟุตบอลสาธารณะ ๑ แห่ง และทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณเขาสามยอด เทศบาลได้จัดพื้นที่บริเวณหุบเขาที่เรียกว่าเขาไตรคีรี ให้เป็นสวนสาธารณะ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่มีความสวยงามของธรรมชาติ ป่า เขา และน้ำ (รูปที่ ๒.๒๔-๒.๒๕) และอยู่ไม่ห่างไกลจากตัวเมืองเท่าไรนัก (๑ กม.) นอกจากนี้เทศบาลยังได้สร้างร้านอาหารให้เข้าดำเนินการภายในบริเวณอีกด้วย ปัญหาที่ควรสนใจของสวนสาธารณะเขาไตรคีรี คือการจัดสร้างอาคารพาณิชยกรรมของเอกชน บริเวณทางเข้าอาจทำให้บรรยากาศแบบธรรมชาติเสียไปได้

รูปที่ ๒.๒๕ บริเวณหุบเขา ถ้ำ ลานโล่ง และร้านอาหาร

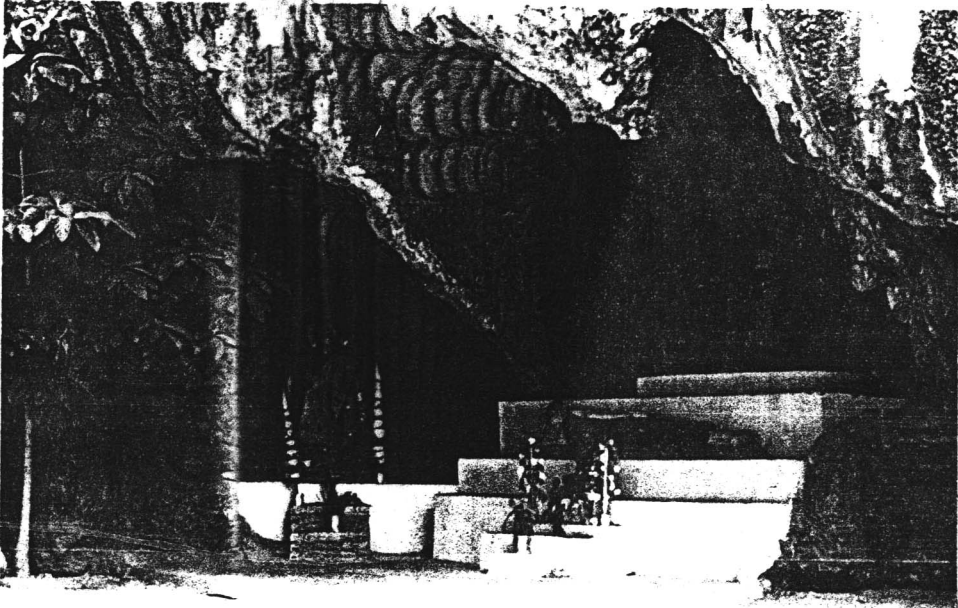
รูปที่ ๒.๒๖ บริเวณสวนหย่อม ทางเข้าเขาไตรศรี

การจัดทำแผนพัฒนา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและต้นน้ำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสุราษฎร์ธานี

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

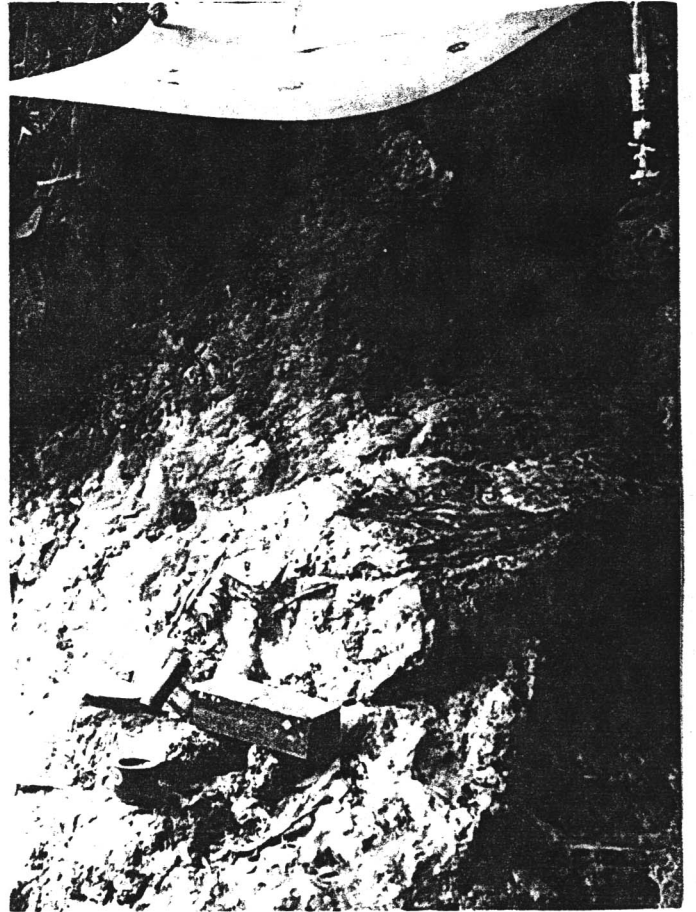
แผนกอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว

รูปที่ ๒.๒๗

พระพุทธรูปในถ้ำด้านหน้า

รูปที่ ๒.๒๘ อาสน์ทวดเสียด้านหลังเขา

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

๒๕๒๕

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร

๒.๕ บทบาทและแนวโน้มการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร

บทบาทและความสำคัญของเทศบาลและสุขาภิบาลในด้านความเป็นศูนย์กลางของท้องถิ่นทางด้านการค้าบริการ การปกครอง และการคมนาคมขนส่ง ได้พิจารณาตั้งแต่ในระดับจังหวัดว่าเทศบาล สุขาภิบาลนั้น ๆ มีบทบาทความสำคัญในลักษณะใด และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างไร ของเขตใดในชุมชนเมืองของจังหวัด จากการเปลี่ยนแปลงทำเลที่ตั้ง การตั้งถิ่นฐาน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง ส่งผลให้สุขาภิบาลที่กระจายตัวอยู่ในจังหวัดมีความได้เปรียบเสียเปรียบแตกต่างกันไป มีรูปแบบการขยายตัว ศักยภาพ แนวโน้ม ตลอดจนศักยภาพในการพัฒนาแตกต่างกัน เมื่อนำมาพิจารณาประสานกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในโครงข่ายระบบชุมชนเมืองต่อการพัฒนาจังหวัดโดยรวมได้

จากการวิเคราะห์โดยวิธี Standard Score Analysis และ Gravity Model ซึ่งใช้ตัวแปรในการพิจารณาดังนี้ ประชากร เศรษฐกิจของชุมชน การคลังท้องถิ่น การบริการทางสังคม และการบริการสาธารณสุขเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบชุมชนเมืองทั้งหมดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ในปี ๒๕๒๖) เพื่อหาระดับความสำคัญและเขตอิทธิพล พบว่าเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เป็นศูนย์กลางระดับ ๑ หรือชุมชนหลักโดยมีเทศบาลตำบลท่าข้าม สุขาภิบาลไชยา เทศบาลตำบลนาสาร สุขาภิบาลเวียงสระ และสุขาภิบาลเกาะสมุย เป็นชุมชนรอง ส่วนสุขาภิบาลอื่น ๆ นั้น เป็นชุมชนย่อย หรือศูนย์กลางชนบท

เทศบาลตำบลนาสารเป็นเทศบาลแห่งที่สองของจังหวัด อาจกล่าวได้ว่า เป็นชุมชนเมืองอันดับสองของจังหวัด แต่จากการวิเคราะห์ระบบชุมชนแล้วพบว่า เทศบาลตำบลนาสารมีค่าระดับการพัฒนาชุมชนเมือง เป็นอันดับ ๔ หรือจัดอยู่ในกลุ่ม C คือ มีค่าการพัฒนาเพียง ๒๔.๓๓๑ ในขณะที่เทศบาลตำบลท่าข้ามมีระดับการพัฒนาเป็นอันดับ ๒ (ค่าการพัฒนา ๔๔.๓๘๖) และเกาะสมุยมีค่าการพัฒนา ๔๔.๐๔๓ และเมื่อพิจารณาประชากรในเขตอิทธิพลมีเพียง ๔๔,๖๑๗ คน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอนาสารและกิ่งอำเภอบ้านนาเดิมเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทศบาลตำบลนาสารตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี (๔๒ กม.) ทำให้ประชาชนในเขตใกล้เคียงสามารถเดินทางไปใช้บริการในเทศบาลเมืองได้สะดวก ประกอบกับชุมชนตอนล่างมีสุขาภิบาลเวียงสระเป็นศูนย์กลางอีกแห่งหนึ่ง ที่มีระดับความเจริญใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้จากการพิจารณา การเติบโตของเทศบาลตำบลนาสารในอดีต ได้รับการจัดตั้งจากการเติบโตของกิจการเหมืองแร่ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดเขตเทศบาลขนาดใหญ่มาก เพื่อให้สามารถครอบคลุมพื้นที่ประกอบกิจการเหมืองแร่ ที่ปัจจุบันได้เกิดปัญหาการพัฒนาอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเทศบาลตำบลนาสาร เป็นชุมชนที่มีบริการต่าง ๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ แนวโน้มการพัฒนาจึงจะยังคงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริการการเกษตรกรรม (ผลไม้และยางพารา) และกิจการเหมืองแร่ต่อไป นอกจากนี้บทบาทในด้านบริการสินค้าอุปโภคบริโภคพื้นฐานและบริการทางสังคมสำหรับชนบทใกล้เคียงจะยังคงมีความสำคัญต่อไป

อำเภอนาสาร แต่เดิมอยู่ในภาวะไม่ปลอดภัย อันเนื่องมาจากปัญหาการก่อการร้าย จากคอมมิวนิสต์ แต่ปัจจุบันสภาพเหล่านั้นได้ผ่อนคลายลงจนอยู่ในภาวะปกติ ดังนั้นในอนาคตการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยวของบริเวณนี้จะมีความสำคัญมากขึ้น ซึ่งเทศบาลตำบลนาสารอาจมีส่วนในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น

ดังนั้นการพัฒนา เทศบาลตำบลนาสารในปัจจุบันจึงควร เน้นการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนในเขตเป็นสำคัญ อันได้แก่การพัฒนากิจการด้านสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการ และการบริการทางสังคม ส่วนการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ, การเกษตร และการท่องเที่ยว นั้น อาจจำเป็นต้องพิจารณาในบทบาทที่เทศบาลสามารถกระทำได้

บทที่ ๑

แนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร

ในบทที่ ๓ นี้จะได้เสนอแนวทางการพัฒนาเทศบาล โดยพิจารณาจากสภาพชุมชน และบทบาททั้งในอดีตและแนวโน้มในอนาคต ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑ ว่าเนื่องจากการจัดทำข้อจำกัดของแผนนี้มีระยะเวลาและข้อมูลพื้นฐาน การเสนอแนวทางการพัฒนาจึงเป็นเพียงการเสนอแผนแนะแนว เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณาเสนอโครงการพัฒนาในชั้นรายละเอียดต่อไปเท่านั้น

คณะผู้ศึกษาได้พยายามรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์จากทฤษฎี และประสบการณ์ ประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ และบุคคลในท้องถิ่น เพื่อให้แผนแนะนำนี้สอดคล้องกับความเป็นจริง และผู้อยู่ในทิศทางที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด

ดังนั้นเนื้อหาของแผนจึงเน้นการเสนอแผนการใช้ที่ดินในอนาคต เพื่อเป็นกรอบของการพัฒนาทางกายภาพ และการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของเทศบาลอีกด้วย

อนึ่งในการพิจารณาแนวโน้มและกำหนดเป้าหมายของการขยายตัวของชุมชนต้องคำนึงถึงเงื่อนไขในการพัฒนา คือ นโยบาย และความพร้อมของการลงทุนประกอบด้วย ซึ่งในขณะนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแนวโน้มที่จะได้รับการเร่งพัฒนาให้เป็นพื้นที่พัฒนาที่สำคัญของอนุภาคใต้ตอนบนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีแผนและโครงการหลายโครงการที่จะกระตุ้นการพัฒนา แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาของแผนพัฒนาจังหวัด (ในช่วงแผน ๖) และความพร้อมในการจัดสรรงบประมาณของรัฐแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้พิจารณาการพัฒนาเทศบาลใน ๒ เงื่อนไข คือ

(๑) เงื่อนไขการขยายตัวตามธรรมชาติ โดยพิจารณาจากการขยายตัวในอดีต (Past trend) ซึ่งถือเป็นการขยายตัวตามปกติ นำมากำหนดทิศทางการขยายตัวในอนาคต

(๒) เงื่อนไขในการขยายตัวโดยการกระตุ้นการพัฒนา เป็นการศึกษาที่กำหนดทิศทางของการขยายตัวจากบทบาทของชุมชน (ทางเศรษฐกิจ, สังคม และการปกครอง) ที่ถูกกำหนดมาจากแผนพัฒนาในระดับสูง ซึ่งจะเป็นการขยายตัวที่มักจะสูงกว่าการขยายตัวตามปกติ

ผลการศึกษาและกำหนดแนวทางการพัฒนามีดังนี้

๓.๑ สภาพของชุมชนและปัญหาของเทศบาลตำบลนาสาร

๓.๑.๑ สภาพชุมชน

เทศบาลตำบลนาสาร เป็นเทศบาลชั้น ๓ ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขามีเนื้อที่ถึง ๖๗.๑๓ ตร.กม. ครอบคลุมพื้นที่เมือง ชนบท และเหมืองแร่ โดยมีการใช้ที่ดินเป็นเขตชุมชนหนาแน่นเพียงร้อยละ ๐.๖๗ การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นส่วน (ยางพารา, ผลไม้) ถึงร้อยละ ๖๗.๗๖ และเป็นที่ป่าและเหมืองอีกร้อยละ ๑๔.๔๒ และ ๔.๔๗ ตามลำดับ

เทศบาลตำบลนาสาร มีประชากรในปี ๒๕๒๔ จำนวน ๑๔,๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๖ ของอำเภอ มีความหนาแน่นเพียง ๒๗๑.๐๗ คน/ตร.กม. และมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๑.๕๖ ต่อปี

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ การทำสวนผลไม้, สวนยางพารา มีผู้ประกอบการค้าและรับราชการ ประมาณร้อยละ ๓๐ ดังนั้น รายได้เฉลี่ยของประชากรจึงอยู่ในเกณฑ์ สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของชุมชนเมืองของจังหวัด

จำนวนร้านค้าในเทศบาลตำบลนาสารที่จดทะเบียนมีถึง ๒๕๑ ร้าน ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าสินค้าอุปโภคบริโภคพื้นฐาน มีโรงงานอุตสาหกรรมอีก ๓๔ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานเพื่อการอุปโภคบริโภค และมีธนาคาร ๔ แห่ง

เมื่อพิจารณาด้านการขยายตัวจะเห็นได้ว่าเทศบาลตำบลนาสารมีการขยายตัวที่ต่ำทั้งในด้านประชากร, เศรษฐกิจ และการใช้ที่ดิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลนาสารอยู่ใกล้เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี และไม่สามารถขยายบทบาทของชุมชนมากกว่าการ เป็นศูนย์กลางชุมชน และการบริการการเกษตรในชนบทข้างเคียง อย่างไรก็ตาม เทศบาลตำบลนาสาร จะยังคงมีบทบาทที่สำคัญต่อชุมชนโดยรอบ และมีศักยภาพสูงที่จะขยายตัวมากขึ้นในระดับหนึ่ง ถ้าหากได้มีการพัฒนาการผลิตในบริเวณโดยรอบ

๓.๑.๒ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาเทศบาลตำบลนาสาร

(๑) ด้านประชากร

เทศบาลตำบลนาสาร มีความหนาแน่นต่ำเมื่อพิจารณากับพื้นที่เทศบาลทั้งหมด ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการรับประชากรได้อีกมาก แต่ปัจจุบันเทศบาลตำบลนาสาร

มีการเปลี่ยนแปลงประชากรน้อย ถ้าพิจารณาในด้านประชากรอาจกล่าวได้ว่าอยู่ในระดับที่ดี แต่หากพิจารณาด้านการพัฒนาความเป็นเมืองแล้ว กล่าวได้ว่า เทศบาลตำบลนาสาร ยังมีการขยายตัวทางประชากรน้อยมาก ควรจะได้มีการกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มประชากรเมืองให้ได้มากกว่าปัจจุบัน

(๒) การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินปัจจุบันยังไม่มีปัญหามากนัก เพราะบริเวณชุมชนศูนย์กลาง มีการขยายตัวที่ต่ำ สภาพตัวชุมชนเดิมค่อนข้างดี และยังมีที่ว่างพอแก่การขยายตัวอีกมาก

(๓) ด้านบริการสาธารณะ

ประชากรในเทศบาลตำบลนาสาร ได้รับบริการต่าง ๆ ค่อนข้างดี มีปัญหาน้อย กล่าวคือ

(๓.๑) น้ำประปา ให้บริการได้ร้อยละ ๔๑ นับว่าพอเพียงสำหรับประชากรในเขตศูนย์กลางชุมชน ทั้งนี้เพราะประชากรจำนวนมากกระจายอยู่ในพื้นที่ส่วนไม่สะดวกต่อการจ่ายน้ำ ปัญหาการบริการน้ำประปา ปัจจุบันเป็นปัญหาของ กปภ. นาสาร เพราะขาดทุนทุกปี ทำให้ กปภ. นาสาร ไม่สามารถขยายการบริการได้มากขึ้น

(๓.๒) ถนน เทศบาลตำบลนาสาร มีทางหลวงแผ่นดินผ่านเมือง ก่อให้เกิดความพลุกพล่านภายในเมืองพอสมควร แต่ปัญหานี้ไม่นับว่าเป็นปัญหาสำคัญ เพราะมีผลดีด้านการกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนอยู่บ้าง ส่วนปัญหาของถนนอื่น ๆ ได้แก่ คุณภาพของถนนสายย่อยที่ไปชุมชนต่าง ๆ ยังไม่ได้มาตรฐาน

(๓.๓) น้ำท่วม เทศบาลตำบลนาสารมีปัญหาน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เมื่อฝนตกหนัก และฤดูน้ำหลาก โดยเฉพาะบริเวณใกล้คลองฉวาง ทั้งนี้เพราะท่อระบายน้ำมีขนาดเล็ก ทิศทางการไหลวกวนและมีท่ออุดตันในบางจุด ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขระบบ เส้นท่อระบายน้ำ เพื่อลดปัญหาต่าง ๆ ได้

(๔) ด้านการบริหารและการคลัง

เทศบาลตำบลนาสาร มีระบบการบริหารค่อนข้างดี และมีบุคลากรที่มีคุณภาพ แต่ยังไม่สามารถพัฒนาเทศบาลนาสารให้มีการขยายตัวได้มาก ให้เหมาะสมกับชุมชนอันดับ ๒ ทั้งนี้เพราะปัจจัยภายนอกไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร ส่วนปัจจัยภายในนั้น การคลังเทศบาลยังมีความสามารถพึ่งตนเองน้อย และมีศักยภาพสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำต้องพึ่งพา

เงินอุดหนุนจากส่วนกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีเนื้อที่ในความรับผิดชอบมาก แต่มีรายได้ต่ำ

แนวทางการแก้ไข เทศบาลตำบลนาสารควรมีการปรับปรุงด้านรายได้ และรายจ่ายให้สามารถจัดเก็บรายได้มากขึ้น และใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม เทศบาลตำบลนาสาร ยังจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง เพื่อกระตุ้นการเติบโตของเมือง ในระยะหนึ่งก่อนให้เหมาะสมในการเป็นชุมชนอันดับ ๒ ของจังหวัด

๑.๒ กรอบการพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร

พัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร ให้เป็นชุมชนที่สมบูรณ์ในการเป็นศูนย์กลางการค้าขายสินค้าทางการเกษตร และการอุปโภคพื้นฐานของประชากรในอำเภอนาสารและใกล้เคียง โดย

- (๑) จัดระเบียบการใช้ที่ดินในชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- (๒) ปรับปรุงการคมนาคมขนส่งทั้งภายในและติดต่อกับภายนอก
- (๓) ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการให้ดี
- (๔) ดำเนินการเพื่อให้เกิดความสะอาดปลอดภัย และความผาสุกของประชาชน
- (๕) สนับสนุนและส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- (๖) สงวนและรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีแก่ชุมชน

๑.๑ แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดิน

๓.๓.๑ นโยบายการพัฒนาการใช้ที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดิน แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับเทศบาลทั้งหมด ๖๗.๑๓ ตร.กม. และระดับศูนย์กลางชุมชน เนื้อที่ ๑ ตร.กม. ผังแนะแนวมัธยมวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ไปพิจารณาประกอบการกำหนดโครงการพัฒนาในระยะสั้น ให้สอดคล้องกับแผนและรูปแบบที่เหมาะสมของชุมชนในระยะยาว โดยมีนโยบายของผังดังนี้

- (๑) ให้ศูนย์กลางชุมชน หนาแน่นคงไว้ที่เดิมรอบที่ว่าการอำเภอ
- (๒) ชุมชนและพื้นที่ภายนอกให้คง เป็น เขตชนบท
- (๓) สงวนป่าภูเขาไว้สำหรับ เป็นแหล่งต้นน้ำ และที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชน

(๔) จัดระบบเส้นทางคมนาคมติดต่อภายนอก ภายในเทศบาล และภายใน ศูนย์กลางชุมชน โดยมีรูปแบบและทิศทางที่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงบริการด้านอื่น ๆ

๓.๓.๒ ผังแนวนโยบายการใช้ที่ดิน

การจัดผังชุมชนระดับที่หนึ่งคือ ระดับเทศบาล แสดงเป็นผังแนวนโยบายได้ ดังแสดง ในรูปที่ ๓.๑ โดยกำหนดให้ศูนย์กลางชุมชนมีทิศทางขยายตัวไปทางเหนือ (คลองท่าฉาง) และด้านตะวันออก โดยให้เส้นทางรถไฟ และคลองเป็นแนวฉนวนกันเขตชนบท จัดพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติด้านตะวันตก และป่าเขตด้านตะวันออกเป็นพื้นที่สงวน เขตเมืองยังคงรักษาไว้ และพื้นที่ อื่น ๆ ปล่อยให้เป็นเขตชนบท นอกจากนี้ได้จัดวางแนวทางการจัดระบบถนนภายในชุมชน และ ติดต่อกับภายนอก โดยให้เชื่อมกับทางหลวง ๔๑ ซึ่งอยู่ห่างไปทางตะวันตกประมาณ ๖ กม.

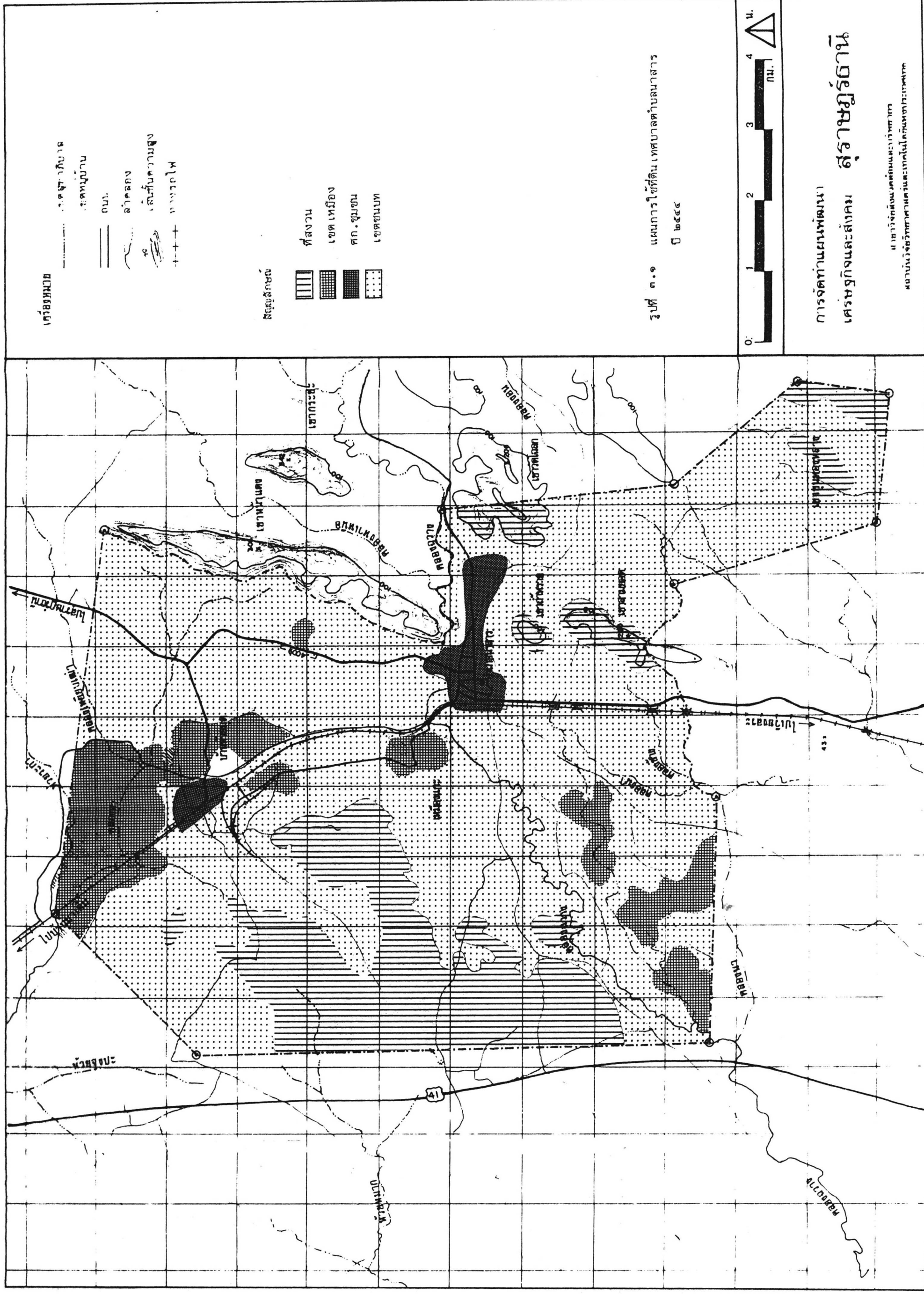
ส่วนการจัดผังแนวนโยบายบริเวณศูนย์กลางชุมชน ในพื้นที่ประมาณ ๑ ตร. กม. นั้นแสดงไว้ในรูปที่ ๓.๒ โดยมีรายละเอียดการจัดผังดังนี้

(๑) แนวความคิดของผัง

(๑.๑) เนื่องจากมีสถานีรถไฟในแนวเหนือใต้ อยู่ด้านตะวันตกของชุมชน การขยายชุมชนไปทางด้านตะวันตกจึงไม่เหมาะสมและอาจก่อให้เกิดปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ไม่เต็มประสิทธิภาพ และเป็นเมืองอกแตก โดยมีทางรถไฟผ่ากลางและได้ทำให้การติดต่อระหว่างชุมชน ๒ พากไม่สะดวกและปลอดภัยเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรควบคุมการขยายตัวของชุมชนให้ขยายตัวไปทาง ด้านอื่นที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต ซึ่งได้แก่ ทิศเหนือไปจนจรดคลองฉาง ทิศตะวันออกซึ่งมี แนวการเติบโตออกไปอยู่แล้ว และทิศใต้

(๑.๒) เนื่องจากเขตเทศบาลใหญ่มาก มีชุมชนย่อย ๆ กระจายอยู่ทั่วไป ทำให้การจัดบริการสาธารณสุขอุปโภค และสาธารณูปการ เป็นไปได้ลำบากและไม่ประหยัด จึงควรเน้น การพัฒนาสาธารณสุขอุปโภค และสาธารณูปการในบริเวณศูนย์กลาง ส่วนบริเวณโดยรอบให้ใช้เขตพื้นที่ พักอาศัยเบาบาง พื้นที่ชนบทเป็นตัวจำกัดขอบเขตของชุมชนศูนย์กลางที่จะพิจารณาวางผัง เพื่อ ป้องกันการขยายตัวของชุมชนอย่างไม่เป็นระบบในอนาคต และสงวนไว้ ซึ่งพื้นที่เกษตรกรรม ที่อุดมสมบูรณ์

(๑.๓) ในชุมชนนี้ไม่สนับสนุนให้ตั้งโรงอุตสาหกรรมประเภทที่ก่อให้เกิดปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม แต่อาจยอมให้มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีมลภาวะน้อย ตั้งอยู่บริเวณใกล้ เส้นทางคมนาคม และคลองเพื่อการระบายน้ำทิ้ง

เขื่อนลพบุรี

เขตเมืองเก่า

เขตชุมชน

ถนน

ทางรถไฟ

สัญลักษณ์

- บริเวณพาณิชยกรรมและพักอาศัยหนาแน่นมาก
- บริเวณพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง
- บริเวณพักอาศัยเบาบาง
- บริเวณอุตสาหกรรม
- สถานที่ราชการ
- ศาสนสถาน
- สถาบันการศึกษา
- สวนสาธารณะ
- เขตสงวนป่า-เขา
- เขื่อน
- สถานีรถไฟ
- เขตชนบท

บริเวณพาณิชยกรรมและพักอาศัยหนาแน่นมาก

บริเวณพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง

บริเวณพักอาศัยเบาบาง

บริเวณอุตสาหกรรม

สถานที่ราชการ

ศาสนสถาน

สถาบันการศึกษา

สวนสาธารณะ

เขตสงวนป่า-เขา

เขื่อน

สถานีรถไฟ

เขตชนบท

รูปที่ ๓.๒ แผนการใช้ที่ดินบริเวณศูนย์กลาง

ชุมชนเทศบาลตำบลนาสาร ปี ๒๕๕๔

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

(๒) ประเภทการใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินได้แบ่งประเภทสำคัญ ๆ ดังนี้

- (๒.๑) บริเวณพาณิชยกรรมและพักอาศัยหนาแน่นมาก
- (๒.๒) บริเวณพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง
- (๒.๓) บริเวณพักอาศัยหนาแน่นต่ำ และหนาแน่นต่ำในเขตชนบท
- (๒.๔) บริเวณสถาบันราชการและกิจการเฉพาะอื่น ๆ
- (๒.๕) บริเวณอุตสาหกรรม

โดยมีพื้นที่บางส่วนเป็นเขตถนน ทางรถไฟ คลอง

(๓) รูปแบบการใช้ที่ดิน

รูปแบบการใช้ที่ดินที่เสนอ (รูปที่ ๓.๑ และ ๓.๒) นั้น เป็นแผนการใช้ที่ดินในอนาคต ปี ๒๕๕๔ ผังการใช้ที่ดินมีความยืดหยุ่นที่สามารถเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม และจากสภาพแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง และกำลังการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทั้งนี้ควรมีการปรับปรุงผังทุก ๆ ระยะ ๕ ปี

จากผังที่เสนอสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

- (๓.๑) กำหนดให้บริเวณสถานที่ราชการเดิม (ที่ว่าการอำเภอ, สำนักงานเทศบาล และสนามหน้าเทศบาล) ยังคงเป็นศูนย์กลาง ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องขยายตัวในแนวราบ
- (๓.๒) ตัดถนนใหม่เพื่อต่อถนนนาสาร - บ้านดอน (๕๐๐๔) ถนนประชาธิปไตยลงไปทางใต้ และอ้อมออกมาพบกับถนนนาสาร - เวียงสระ (๕๐๐๔) ด้านใต้ของชุมชน ถนนเส้นนี้จะมีลักษณะคล้าย ๆ ถนนเสียงเมือง ถนนสายนี้จะเป็นถนนที่ดึงการขยายตัวลงไปทางใต้ และในขณะเดียวกันจะเป็นแนวกันการขยายตัวไม่ให้ออกนอกเขตอีกด้วย
- (๓.๓) ด้านตะวันออกของตลาดสดหลังจากตัดถนนตามหัวข้อ (๓.๒) ควรได้มีการก่อสร้างสถานีรถไฟโดยสารขึ้นในบริเวณนี้ ซึ่งจะทำให้การพาณิชยกรรมที่เกี่ยวข้องขยายตัวมาบริเวณนี้ด้วย แต่สำหรับด้านตะวันออกควรกำหนดเป็นที่พักอาศัยหนาแน่นต่ำ เพื่อไม่ให้เกิดการขยายตัวแบบ Ribbon Development

(๓.๔) คำนวณชนหนาแน่นเดิมด้านเหนือของที่ว่าการอำเภอกำหนดให้เป็นย่านพาณิชยกรรมผสม ที่พักอาศัยหนาแน่นมาก และปานกลาง โดยควรตัดถนน ขยาย เพิ่มขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดพื้นที่ไร้ประโยชน์ด้านหลังอาคาร

(๓.๕) กำหนดย่านอุตสาหกรรมที่ปลอดภัยและคลั่งสินค้าไว้ด้านเหนือของชุมชนริมคลองฉวาง โดยควรมีการตัดถนนขนานทางรถไฟมาจนถึงสถานีรถไฟ เพื่อสะดวกต่อการขนส่งสินค้า

(๓.๖) พื้นที่โดยรอบย่านพาณิชยกรรม และพักอาศัยหนาแน่นมาก, ปานกลาง ควรจัดเป็นเขตพักอาศัยหนาแน่นต่ำ เป็นฉนวนก่อนเข้าสู่เขตพื้นที่ชนบท

(๓.๗) ส่วนทางด้านตะวันตกของทางรถไฟนั้นให้ควบคุมการเติบโตไว้เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อป้องกันการเกิดเป็นเมืองเอกแตก และให้เป็นบริเวณสงบสำหรับเป็นที่ตั้งของโรงเรียน และโรงพยาบาล โดยการขยายเขตโรงพยาบาลให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการขยายตัวของชุมชน และมีสถานบริการทางสังคมที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ควรพัฒนาถนนข้ามทางรถไฟให้สะดวกและปลอดภัยขึ้น

(๓.๘) เขตเหมือง, ป่า-เขา และพื้นที่เกษตรให้คงสภาพเดิม และกันเขต ๒ ข้างคลองฉวางให้เป็นพื้นที่สงวนป้องกันการการบุกรุก และจัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

จากแผนการใช้ที่ดินที่กล่าวมานี้จะทำให้เทศบาลตำบลนาสาร มีการใช้ที่ดินที่สมบูรณ์ เป็นระเบียบและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องเตรียมมาตรการในการควบคุม ส่งเสริม และชักจูง เพื่อให้การพัฒนาการใช้ที่ดินเป็นไปอย่างเหมาะสม

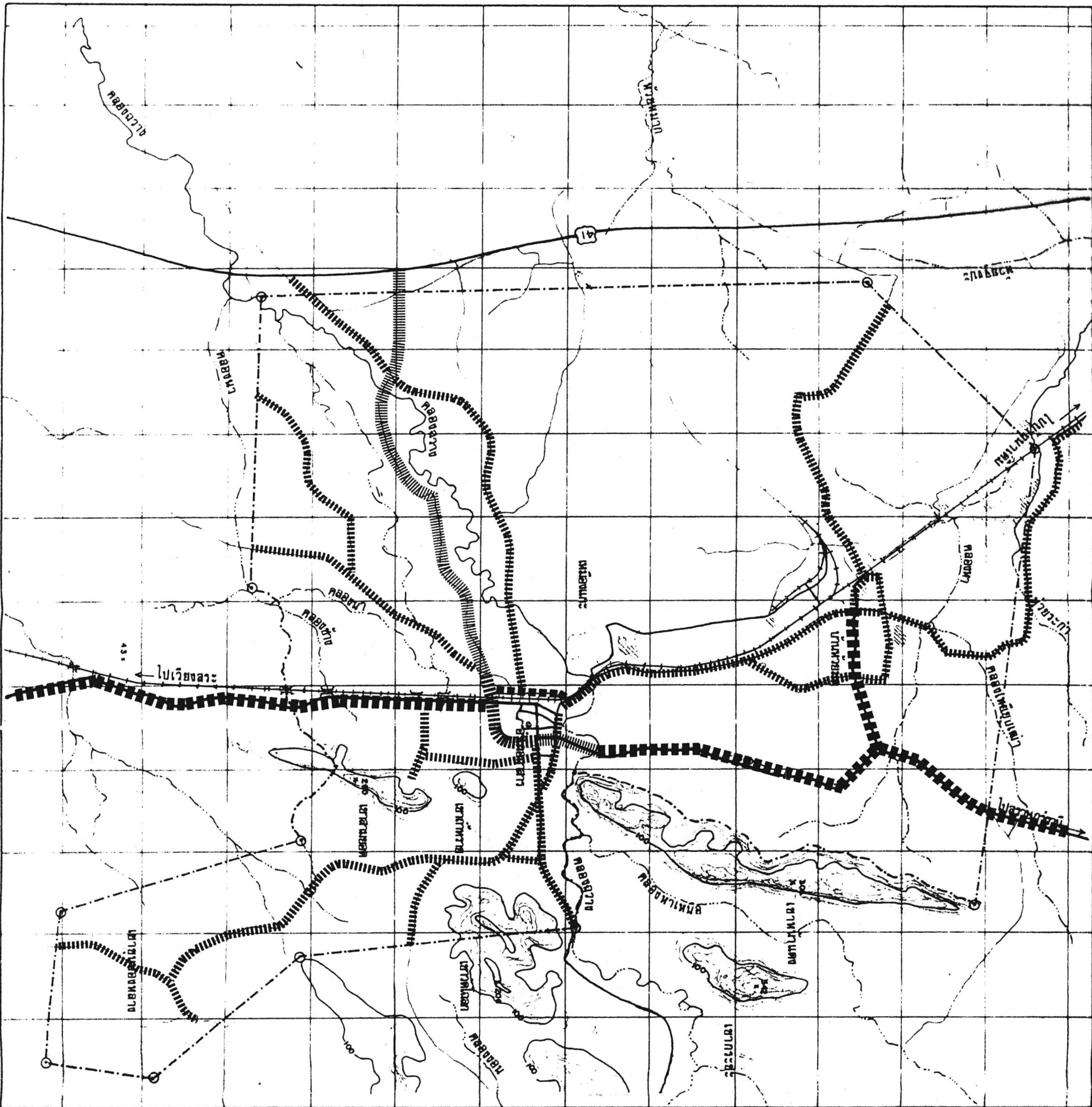
๑.๔ แผนการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง

จากผังแนบแนวทั้ง ๒ ระดับ สามารถสรุปแผนการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผังและการพัฒนาเทศบาลดังนี้

๓.๔.๑ การพัฒนาการระบบถนน

การพัฒนาการระบบถนนได้แก่การตัดถนนใหม่ การขยายและปรับปรุงถนนเดิม โดยครอบคลุมถึงการปรับปรุงทางเท้า, สะพาน และการจัดสวนข้างถนนด้วยการพัฒนาการระบบถนนมีดังนี้

- (๑) ระบบถนนภายนอกศูนย์กลางชุมชน (รูปที่ ๓.๓)
- (๑.๑) ขยายและปรับปรุงทางหลวง ๔๐๐๔ ทั้งเข้า (เหนือ) และออก (ใต้) จากชุมชน
- (๑.๒) ตัดถนนใหม่ เชื่อมทางหลวง ๔๐๐๔ เส้นเหนือและใต้ ในลักษณะถนนกึ่งเลี้ยงเมือง
- (๑.๓) ตัดถนนกึ่งเลี้ยงเมือง ข้ามทางรถไฟเลียบวัดอภัย เขตตาราม ต่อและขยายถนนสายนาสาร - บ้านน้ำพุ เพื่อเป็นถนนหลักไปพบทางหลวงสายเอเชีย (สาย ๔๑) ซึ่งจะเป็นเส้นทางสำคัญ ในการขนส่งในอนาคต
- (๑.๔) ปรับปรุงถนนสายรองจากศูนย์กลางชุมชนไปยังชุมชนชนบทในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลจำนวน ๔-๕ เส้นทาง
- (๒) ระบบถนนภายในศูนย์กลางชุมชน (รูปที่ ๓.๔)
- (๒.๑) ตัดถนนกึ่งเลี้ยงเมือง (ก) ซึ่งผ่านชุมชนด้านตะวันออกข้ามทางรถไฟแนวใหม่เพื่อผ่านข้ามวัดอภัย เขตตารามไปบรรจบถนนออกทางหลวง ๔๑ ซึ่งจำเป็นต้องย้ายทางข้ามทางรถไฟลงไปทางใต้เล็กน้อย (ข)
- (๒.๒) ตัดถนนสายขนานทางรถไฟด้านตะวันออก (ค) เพื่อเชื่อมเขตอุตสาหกรรมกับสถานีรถไฟ
- (๒.๓) ขยายถนนเลียบทางรถไฟด้านตะวันตกจาก (ข) ไปถึงโรงเรียนนาสาร และตัดข้ามทางรถไฟที่ (ง)
- (๒.๔) ขยายถนนหลัก ๔๐๐๔ (จ) เพื่อเชื่อมกับถนนกึ่งเลี้ยงเมือง
- (๒.๕) ขยายถนน (ฉ) ซึ่งไปสวนสาธารณะเขาไตรศรี
- (๒.๖) ปรับปรุงถนนจากศูนย์กลางชุมชนในด้านตะวันออก ๒ สาย คือ สาย (ช), (ซ)
- (๒.๗) ตัดถนนซอยใหม่ และปรับปรุงซอยเดิม เพื่อเปิดพื้นที่หลังอาคาร และเชื่อมถนนสายต่าง ๆ
- (๒.๘) ปรับปรุงถนนเข้าบ้าน-สวน และออกชุมชนด้านเหนือ

- เครื่องหมาย
- สถานีรถไฟ
 - สถานีความสูง
 - สถานี-ต่ำคลอง
 - ถนน
 - ทางรถไฟ

สัญลักษณ์

ถนนหลัก	ถนนรอง	สถานีใหม่
ถนนหลัก	ถนนรอง	สถานี
ถนนหลัก	ถนนรอง	สถานี

การจัดทำแผนผังนี้
เสร็จสิ้นเมื่อวันที่

สถานีรถไฟ

กรมการขนส่งทางบก
กรมการขนส่งทางราง
กรมการขนส่งทางอากาศ

แม่น้ำคงคา

ถนนพหลโยธิน

ถนน

ทางรถไฟ

สัญลักษณ์

ถนนหลัก	ถนนรอง	คูใหม่	ขยาย	ปรับปรุง
				ปิด

สถานีรถไฟและท่ารถ

หมายเหตุที่อ้างถึงในแผน

รูปที่ ๓.๔ แผนพัฒนาาระบบถนน ในศูนย์กลางชุมชน
เทศบาลตำบลนาสาร

การจัดการวางแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม **สู่รากฐาน**

สาขาวิชาสังคมและบริหารราชการ
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ควรมีการดูแลและปรับปรุงถนนเดิม อื่น ๆ เมื่อมีการชำรุด
ทรุดโทรมเป็นประจำ

๓.๔.๒ สถานีรถโดยสารและขนส่ง

ที่จอดรถโดยสารเดิมอยู่บนถนนนาสารใน โดยยังไม่มีสถานที่แน่นอน นอกจากนี้รถ
บรรทุกสินค้าการเกษตรปัจจุบันยังใช้ถนนสาธารณะเป็นที่จอดและขนถ่ายสินค้า ซึ่งก่อให้เกิดความ
ไม่เป็นระเบียบแก่ชุมชน ดังนั้นควรได้มีการจัดตั้งสถานีรถโดยสารและการขนส่งขึ้น บริเวณที่เหมาะสม
ควรเป็นด้านตะวันออกของตลาดสดเทศบาลริมถนนกิ่งเลี้ยงเมืองสายใหม่ (ตำแหน่ง T ในรูปที่ ๓.๔)

๑.๕ แผนการพัฒนาสาธารณูปโภค

๓.๕.๑ การประปา

จากสภาพพื้นที่อันกว้างใหญ่และเป็นเขตชนบทนั้น การบริการประปายกต่อการบริการ
อย่างทั่วถึง ดังนั้น การประปาของ กปภ. ควรเน้นการให้บริการในเขตศูนย์กลางชุมชน การพัฒนา
การประปา ควรดำเนินการ

(๑) ขยายการให้บริการ

(๒) ปรับปรุงด้านการเงิน (รายรับ-รายจ่าย) ให้สามารถมีกำไร

ส่วนในเขตชนบทควรมีการส่งเสริมประปา ออามัยทุกชุมชน

๓.๕.๒ การระบายน้ำ

จากการสำรวจและวางแผนปรับปรุงระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย เทศบาลตำบล
นาสาร โดยกรมโยธาธิการ ได้ดำเนินการไว้เป็นอย่างดี เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๕ แต่แผนงาน
ยังไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด เพราะปัญหาด้านงบประมาณมีจำกัด ดังนั้น ในระยะต่อไป
เทศบาลตำบลนาสารควรดำเนินงานในส่วนที่เหลืออยู่ เพราะจะสามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
ย่านชุมชน เนื่องจากฝนตกหนัก และน้ำหลากจากคลองฉวาง

ตามแผนดำเนินงานโครงการระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสียเทศบาลตำบลนาสาร
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของกรมโยธาธิการ สรุปได้ดังนี้

(๑) แผนปฏิบัติการโครงการเร่งด่วน วางท่อระบายสายประธานและสายแขนงต่าง ๆ ตามความจำเป็น เงินลงทุนประมาณ ๔.๗ ล้านบาท รวมความยาวท่อระบายน้ำประมาณ ๓,๑๔๔ เมตร

(๒) แผนหลักระบบระบายน้ำเต็มโครงการ สามารถระบายน้ำในย่านชุมชนปัจจุบันและเตรียมรับพื้นที่ที่จะขยายเป็นย่านอาคารพาณิชย์ในอนาคต ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑.๔ ตารางกิโลเมตร เงินลงทุนประมาณ ๑๓ ล้านบาท รวมความยาวท่อระบายน้ำเต็มโครงการแผนหลักประมาณ ๑๐,๒๔๓ เมตร

(๓) แผนจัดสร้างระบบกำจัดน้ำเสีย ควรชลอไว้ก่อน เพราะสภาพแวดล้อมปัจจุบันมีปัญหาเฉพาะโรงฆ่าสัตว์เทศบาล ซึ่งเทศบาลได้จัดทำระบบกำจัดน้ำเสียโรงฆ่าสัตว์ให้เทศบาลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนแผนโครงการจัดทำระบบกำจัดน้ำเสียส่วนกลางของเทศบาลจะดำเนินต่อไปภายหลังเมื่อโครงการเร่งด่วนได้จัดสร้างครบตามโครงการ

การปฏิบัติตามแผนโครงการดังกล่าว เทศบาลควรพิจารณาในเรื่องการบำรุงรักษาท่อระบายน้ำเดิมและที่จัดสร้างใหม่ ตลอดจนการควบคุมการถมดิน และก่อสร้างอาคารซึ่งทำให้มีเศษวัสดุก่อสร้างตกลงในท่อระบายน้ำและอุดตันจนไม่อาจจะแก้ไขได้ ท่อระบายน้ำตามแนวถนนสายบ้านคอน-นาศาร ผังตรงข้ามเขื่อนน้ำมันเอสโซ่ชำรุดเสียหายเนื่องจากสาเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้ต้องก่อสร้างท่อระบายน้ำใหม่ โดยมีทิศทางย้อนกลับท่อระบายน้ำเดิม เนื่องจากสภาพพื้นที่ฝั่งนี้มีการถมดินใหม่ลาดเอียงตามระดับผิวจราจร ส่วนท่อระบายน้ำเดิมฝั่งเขื่อนน้ำมันเอสโซ่ยังมีสภาพใช้งานได้อีกยาวนาน

รายละเอียดจากแผนงานของกรมโยธาธิการ ภาพรวมของโครงการแสดงไว้ในรูปที่ ๓.๔

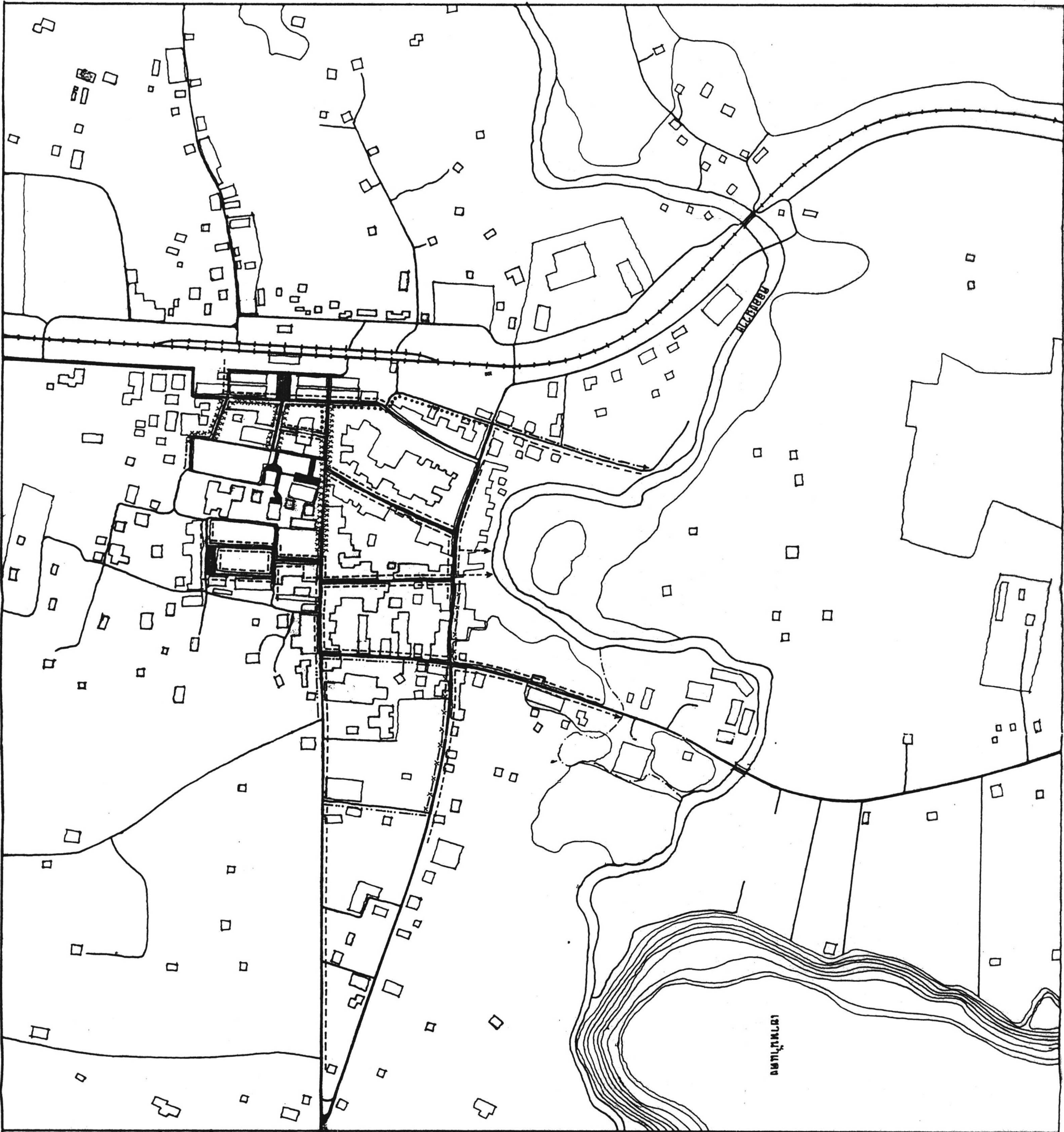
๓.๕.๓ การกำจัดขยะมูลฝอย

ปัจจุบันยังไม่มีปัญหามากนัก แต่เทศบาลควรเตรียมขยายการบริการเก็บขนขยะรองรับการขยายตัวให้มากขึ้น

๓.๖ แผนพัฒนาด้านอื่น ๆ

๓.๖.๑ การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

แหล่งเสื่อมโทรมที่มีอยู่ไม่มากนัก เทศบาลควรเอาใจใส่ด้านสุขอนามัยของประชาชน และที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนด้านการปรับปรุงคุณภาพอาคาร และสิ่งแวดล้อมควรพิจารณาร่วมกับ

- เขื่อนกั้นน้ำ
- เขตชลประทาน
- เขตหมู่บ้าน
- ถนน
- ทางรถไฟ

แผนที่โครงการโครงการเร่งด่วน

- ชั้นตอนที่ ๑
- xxxxxxxxx ชั้นตอนที่ ๒
- ชั้นตอนที่ ๓
- ชั้นตอนที่ ๔
- ชั้นตอนที่ ๕
- ของเดิม

ที่มา โครงการระบบระบายน้ำ และกำจัดน้ำเสีย
เทศบาลตำบลนาสาร โครงการโยธาธิการ

รูปที่ ๓.๔ แผนที่พัฒนาระบบระบายน้ำ เทศบาลตำบลนาสาร

การจัดทำแผนผังทางระบายน้ำ
เทศบาลตำบลนาสาร อ.นาสาร
สุราษฎร์ธานี
การวิจัยและพัฒนาระบบระบายน้ำ
ทางน้ำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เจ้าของที่ดิน และวางรูปแบบให้เหมาะสม

๓.๖.๒ การพัฒนาสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะที่มีอยู่คือ เขาไตรศรี ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี ในระยะต่อไปเทศบาล ควรพัฒนาสวนสาธารณะอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น สวนหย่อมในเมือง สนามเด็กเล่น ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งคลองเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

๓.๖.๓ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

แม้ว่าจะไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของเทศบาล แต่จำเป็นที่เทศบาลจะต้องให้ความสนใจ ในการกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการสร้างงานและการขยายตัวทาง เศรษฐกิจ ของชุมชน นอกจากนี้จากสภาพอันกว้างใหญ่ของเทศบาล เทศบาลควรคำนึงถึงการพัฒนาด้านการผลิต และการตลาดของประชากรภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ด้วย

338.984.3(593-3สฎ):711.27 5315
วจย

วิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย, สถาบัน.

แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร ใน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัด
สุราษฎร์ธานี.

วิทย์ 1125

24 JUL 1991 1

338.984.3(593-3สฎ):711.27 5315
วจย

วิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย, สถาบัน.

แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาสาร
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัด
สุราษฎร์ธานี.

338.984

.3(593-3

สถ):711

.27

วจย

ศูนย์บริการเอกสารวิจัยฯ

BT5315

แผนพัฒนาเทศบาลตำบล